

01002851912010016

fil

3985

**ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Αρ. Φύλλου 285

19 Δεκεμβρίου 2001

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2971
Αιγιαλός, παραλία και άλλες διατάξεις
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1

Ορισμοί

- 1.** «Αιγιαλός» είναι η ζώνη της ξηράς, που βρέχεται από τη θάλασσα από τις μεγαλύτερες και συνήθεις αναβάσεις των κυμάτων της.
- 2.** «Παραλία» είναι η ζώνη ξηράς που προστίθεται στον αιγιαλό, καθορίζεται δε σε πλάτος μέχρι και πενήντα (50) μέτρα από την οριογραμμή του αιγιαλού, προς εξυπηρέτηση της επικοινωνίας της ξηράς με τη θάλασσα και αντίστροφα.
- 3.** «Παλιός αιγιαλός» είναι η ζώνη της ξηράς, που προ- έκυψε από τη μετακίνηση της ακτογραμμής προς τη θάλασσα, οφείλεται σε φυσικές προσχώσεις ή τεχνικά έργα και προσδιορίζεται από τη νέα γραμμή αιγιαλού και τόοριο του παλαιότερα υφιστάμενου αιγιαλού.
- 4.** «Όχθη» των μεγάλων λιμνών και των πλευσίμων ποταμών είναι η χερσαία ζώνη, που περιστοιχίζει αυτούς και βρέχεται από τις μεγαλύτερες αλλά συνήθεις αναβάσεις των υδάτων τους.
- 5.** «Παρόχθια ζώνη» των μεγάλων λιμνών και των πλευσίμων ποταμών είναι η με τη συνδρομή των προϋποθέσεων της παραγράφου 2 προστιθέμενη στην

όχθη ζώνη ξηράς, που καθορίζεται σε πλάτος μέχρι και πενήντα (50) μέτρα από το προς την ξηρά όριο της όχθης.

6. «Παλαιό όχθη» των μεγάλων λιμνών και των πλευσίμων ποταμών είναι η ζώνη της ξηράς, που προέκυψε από τη μετακίνηση της οριογραμμής της όχθης των μεγάλων λιμνών και πλευσίμων ποταμών.

7. «Λιμένας» είναι ζώνη ξηράς και θάλασσας μαζί με έργα και εξοπλισμό, που επιτρέπουν κυρίως την υποδοχή κάθε είδους πλωτών μέσων και σκαφών αναψυχής, τη φορτοεκφόρτωση, αποθήκευση, παραλαβή και προώθηση των φορτίων τους, την εξυπηρέτηση επιβατών καιοχημάτων και την ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τις θαλάσσιες μεταφορές.

«Λιμενικά έργα» είναι εκείνα, που εκτελούνται ολικώς ή μερικώς στον αιγιαλό, την όχθη, την παραλία ή την παρόχθια ζώνη, μέσα στη θάλασσα, στον πυθμένα της θάλασσας και στο υπέδαφος του βυθού, καθώς και εκείνα που επιφέρουν διαμόρφωση ή αλλοίωση των χώρων αυτών ή που προβλέπονται από τις διατάξεις περί Λιμενικών Ταμείων.

9. «Φορέας διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα» είναι κάθε δημόσιος φορέας ή φορέας της Αυτοδιοίκησης ή ιδιωτικός ή μικτός φορέας που έχει, κατά νόμο, την ευθύνη της διοίκησης και της εκμετάλλευσης λιμένα.

Άρθρο 2

Κυριότητα αιγιαλού, παραλίας, όχθης και παρόχθιαςζώνης και χρησιμότητα αυτών

1. Ο αιγιαλός, η παραλία, η όχθη και η παρόχθια ζώνη είναι πράγματα κοινόχρηστα και ανήκουν κατά κυριότητα στο Δημόσιο, το οποίο τα προστατεύει και τα διαχειρίζεται.

2. Η προστασία του οικοσυστήματος των ζωνών αυτών είναι ευθύνη του Κράτους.

3. Ο κύριος προορισμός των ζωνών αυτών είναι η ελεύθερη και ακώλυτη πρόσβαση προς αυτές. Κατ' εξαίρεση ο αιγιαλός, η παραλία, η όχθη και η παρόχθια ζώνη μπορούν να χρησιμεύσουν για κοινωφελείς περιβαλλοντικούς και πολιτιστικούς σκοπούς και για απλή χρήση της παραγράφου 1 του άρθρου 13, καθώς επίσης και για την εξυπηρέτηση υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος.

4. Στον αιγιαλό, την παραλία, την όχθη και την παρόχθια ζώνη δεν επιτρέπεται η κατασκευή κτισμάτων και εν γένει κατασκευασμάτων, παρά

μόνο για την επιδίωξη των σκοπών, που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο.

5. Ο παλαιός αιγιαλός και η παλαιά όχθη ανήκουν στην ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου και καταγράφονται ως δημόσια κτήματα.

Άρθρο 3

Επιτροπή καθορισμού αιγιαλού και παραλίας

1. Ο καθορισμός των ορίων του αιγιαλού, της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού γίνεται από Επιτροπή, η οποία συγκροτείται σε επίπεδο νομού με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και αποτελείται από: α) τον προϊστάμενο της Κτηματικής Υπηρεσίας ως πρόεδρο, β) έναν μηχανικό της Κτηματικής Υπηρεσίας με ειδικότητα τοπογράφου ή πολιτικού μηχανικού και αν δεν υπάρχει έναν τεχνολόγο τοπογράφο μηχανικό, ενώ σε περίπτωση που η Κτηματική Υπηρεσία δεν διαθέτει μηχανικό των ανωτέρω ειδικοτήτων, συμμετέχει στην Επιτροπή μηχανικός της Τεχνικής Υπηρεσίας Δήμων και Κοινοτήτων (Τ.Υ.Δ.Κ.) ή άλλης υπηρεσίας του Δημοσίου, γ) τον αρμόδιο Λιμενάρχη, δ) τον διευθυντή της Διεύθυνσης Πολεοδομίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, ε) τον διευθυντή Χωροταξίας και Περιβάλλοντος της Γενικής Γραμματείας της Περιφέρειας.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μετά από εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, ο Υπουργός Οικονομικών δύναται να συστήσει και δεύτερη επιτροπή.

2. Γραμματέας της Επιτροπής ορίζεται υπάλληλος της Κτηματικής Υπηρεσίας.

3. Η Επιτροπή συνεδριάζει με πρόσκληση του Προέδρου τακτικά μια φορά το μήνα και έκτακτα, προκειμένου να τηρείται η προθεσμία της παρ. 3 του άρθρου 5 είτε κατά τις ώρες λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών είτε σε άλλη ώρα. Το θέμα στην Επιτροπή εισηγείται ο Πρόεδρος.

4. Η αποζημίωση των μελών της Επιτροπής ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

Άρθρο 4

Προδιαγραφές και διαγράμματα

1. Η οριογραμμή του αιγιαλού χαράσσεται από την Επιτροπή του άρθρου 3 ως πολυγωνική γραμμή πλησιέστερη στην πραγματική φυσική γραμμή και απεικονίζεται στο σχετικό διάγραμμα με ερυθρό χρώμα. Οι οριογραμμές της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού απεικονίζονται με κίτρινο και κυανούν χρώμα αντίστοιχα. Οι κορυφές των πολυγωνικών γραμμών έχουν ορθογώνιες συντεταγμένες εξαρτημένες από το τριγωνομετρικό δίκτυο της χώρας.

2. Η χάραξη γίνεται σε κτηματογραφικό - υψομετρικό διάγραμμα, με κλίμακα τουλάχιστον 1:1000 στο οποία αποτυπώνονται και τα όρια των περιλαμβανόμενων επί μέρους ιδιοκτησιών και οι εικαζόμενοι κύριοι αυτών. Το διάγραμμα αυτό είναι εξαρτημένο από το τριγωνομετρικό δίκτυο της χώρας, αναφέρεται σε μήκος ακτής τουλάχιστον πεντακοσίων (500) μέτρων ή περισσοτέρων, εφόσον το τμήμα που απομένει μέχρι το επόμενο καθορισμένο τμήμα δεν υπερβαίνει τα διακόσια (200) μέτρα, και συντάσσεται από φορείς του δημόσιου τομέα, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) ή ιδιώτες μηχανικούς, που έχουν από το νόμο το δικαίωμα για τη σύνταξη τέτοιων διαγραμμάτων. Στην τελευταία περίπτωση το διάγραμμα συνοδεύεται από την απόδειξη παροχής υπηρεσιών του συντάκτη του και ελέγχεται και θεωρείται για την ακρίβειά του από μηχανικό της Κτηματικής Υπηρεσίας και ελλείψει αυτού από την Τ.Υ.Δ.Κ. του νομού.

3. Η Επιτροπή του άρθρου 3 παράλληλα με τη χάραξη των οριογραμμών συντάσσει υποχρεωτικά έκθεση, που συνοδεύεται από το σχετικό διάγραμμα.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθορίζονται οι τεχνικές προδιαγραφές για τη σύνταξη του διαγράμματος και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

Άρθρο 5

Διαδικασία καθορισμού οριογραμμών αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού

Εκτός της δυνατότητας της αυτεπάγγελτης κίνησης της διαδικασίας, όποιος ενδιαφέρεται για τον καθορισμό αιγιαλού και παραλίας, απευθύνεται στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία, η οποία μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την υποβολή σχετικής αίτησης ενημερώνει τον ενδιαφερόμενο αν έχει ήδη γίνει

καθορισμός. Σε περίπτωση, που δεν έχει γίνει ο καθορισμός αιγιαλού και παραλίας, ο ενδιαφερόμενος δύναται να υποβάλει στην Κτηματική Υπηρεσία αίτηση καθορισμού και τοπογραφικό διάγραμμα σύμφωνα με τις προδιαγραφές του άρθρου 4.

2. Αν το διάγραμμα έχει συνταχθεί από ιδιώτη μηχανικό, η Κτηματική Υπηρεσία μεριμνά για τον έλεγχο και τη θεώρησή του εντός μηνός από την υποβολή του και στη συνέχεια το θέμα εισάγεται ενώπιον της Επιτροπής στην πρώτη τακτική συνεδρίασή της.

3. Η Επιτροπή καθορίζει τις οριογραμμές του αιγιαλού, της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού εντός μηνός από την εισαγωγή της υπόθεσης σε αυτήν και συντάσσει σχετική έκθεση. Η Επιτροπή καθορίζει την παλαιά θέση του αιγιαλού, που υπήρχε μέχρι το έτος 1884 αν υφίστανται κατοχές ιδιωτών, αλλά και προγενέστερα εάν δεν υφίστανται τέτοιες κατοχές, εφόσον η θέση του παλαιού αιγιαλού προκύπτει από ενδείξεις επί του εδάφους ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία εξαιρουμένων των μαρτυρικών καταθέσεων.

4. Δεν μπορούν να περιληφθούν οικίες ή κτίσματα εντός της ζώνης του αιγιαλού, του οποίου για πρώτη φορά χαράσσεται η οριογραμμή, εφόσον έχει γίνει διάβρωση της ακτής πριν από τη χάραξη και τα κτίσματα είχαν ανεγερθεί πριν από τη διάβρωση και εκτός του τμήματος μέχρι του οποίου έφθανε άλλοτε η θάλασσα κατά τις μεγαλύτερες αλλά συνήθεις αναβάσεις των κυμάτων της. Τα κτίσματα αυτά δύναται να απαλλοτριώνονται σύμφωνα με το άρθρο 7 του νόμου αυτού.

5. Η έκθεση και το διάγραμμα επικυρώνονται, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού (Γ.Ε.Ν.), με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και δημοσιεύονται μαζί με την επικυρωτική αυτή απόφαση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η παραπάνω σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Ν. διατυπώνεται το αργότερο εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών. Η έκθεση και το διάγραμμα αναρτώνται στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα του αρμόδιου κατά τόπο δήμου ή κοινότητας για τρεις (3) τουλάχιστον μήνες. Η ανάρτηση αποδεικνύεται από έκθεση του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας, η οποία αποστέλλεται εντός μηνός στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία.

6. Μετά την κατά την προηγούμενη παράγραφο δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, η απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μεταγράφεται μαζί με την έκθεση και το διάγραμμα με φροντίδα της αρμόδιας Κτηματικής Υπηρεσίας στη μερίδα του Δημοσίου στα βιβλία μεταγραφών του αρμόδιου Υποθηκοφυλακείου ή Υποθηκοφυλακείων, αν η περιοχή καθορισμού εμπίπτει στην περιφέρεια περισσότερων Υποθηκοφυλακείων.

7. Το πρωτότυπο της έκθεσης της Επιτροπής και του διαγράμματος μαζί με την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και το Φ.Ε.Κ. δημοσιεύσής της παραμένουν στο αρχείο της Κτηματικής Υπηρεσίας.

8. Η Κτηματική Υπηρεσία στέλνει ένα θεωρημένο αντίγραφο του τοπογραφικού διαγράμματος με σημείωση επ' αυτού του Φ.Ε.Κ. που δημοσιεύθηκε, στις παρακάτω Υπηρεσίες:

- α) στη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών,
- β) στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας (Υ.ΕΘ.Α.) Γ.Ε.Ν.,
- γ) στη Διεύθυνση Πολεοδομίας της οικείας νομαρχιακής αυτοδιοίκησης,
- δ) στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων / Διεύθυνση Χωροταξίας και Πολεοδομικού Σχεδιασμού,
- ε) στο Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας/ Διεύθυνση Λιμένων και Λιμενικών Έργων και στο αρμόδιο Λιμεναρχείο, στ) στον αρμόδιο δήμο ή κοινότητα,
- ζ) στην Κτηματολόγιο Α.Ε.,
- η) στο Υπουργείο Γεωργίας/ Γενική Διεύθυνση Αλιείας και
- θ) στο Υπουργείο Αιγαίου για τις περιοχές της αρμοδιότητάς του.

9. Σε περίπτωση εσφαλμένου καθορισμού της οριογραμμής του αιγιαλού ή του παλαιού αιγιαλού ή της παραλίας επιτρέπεται ο επανακαθορισμός κατά τη διαδικασία του παρόντος άρθρου. Η διαδικασία για τον επανακαθορισμό κινείται είτε αυτεπαγγέλτως από την Κτηματική Υπηρεσία είτε ύστερα από αίτηση κάθε ενδιαφερομένου και προσκόμιση στοιχείων που να αποδεικνύουν το σφάλμα του πρώτου καθορισμού. Ο επανακαθορισμός της παραλίας, εφόσον συνεπάγεται μείωση της ζώνης της παραλίας που είχε αρχικώς καθορισθεί επιτρέπεται μόνον αν δεν έχει συντελεσθεί η σχετική αναγκαστική απαλλοτρίωση.

10. Η προηγούμενη παράγραφος έχει εφαρμογή και στις περιπτώσεις, κατά τις οποίες τα όρια του αιγιαλού, παλαιού αιγιαλού ή παραλίας έχουν καθοριστεί με βάση τον α.ν. 2344/1940.

Άρθρο 6

Στοιχεία για τον καθορισμό του παλαιού αιγιαλού

Η Επιτροπή αναζητά και συνεκτιμά όλα τα απαιτούμενα για την ακριβή οριοθέτηση του παλαιού αιγιαλού στοιχεία, τα οποία και παραθέτει στην έκθεσή της, ιδίως φυσικές ενδείξεις (όπως το αμμώδες, ελώδες ή

βαλτώδεςεκτάσεων συνεχομένων του αιγιαλού), αεροφωτογραφίες, χάρτες και διαγράμματα διαφόρων ετών, γεωλογικές μελέτες.

Άρθρο 7

Δημιουργία παραλίας, συνέπειες, περιορισμοί

1. Η Επιτροπή του άρθρου 3 ταυτόχρονα με τον προσδιορισμό και τη χάραξη του αιγιαλού προσδιορίζει και την παραλία, εφόσον κρίνεται απαραίτητο για να εξυπηρετηθεί ο σκοπός της παραγράφου 2 του άρθρου 1. Η παραλία χαράσσεται στο ίδιο διάγραμμα για τον αιγιαλό με κίτρινη πολυγωνική γραμμή, όπως αναφέρεται στο άρθρο 4.

2. Εμπράγματα δικαιώματα ιδιωτών, επί ακινήτων της παραλίας, απαλλοτριώνονται λόγω δημόσιας ωφέλειας με και από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της απόφασης του Υπουργού Οικονομικών, που επικυρώνει την έκθεση και το διάγραμμα του αιγιαλού και παραλίας κατά την παράγραφο 5 του άρθρου 5, χωρίς να απαιτείται άλλη πρόσθετη διαδικασία για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης. Τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) παραχωρούν χωρίς αντάλλαγμα στο Δημόσιο τα εμπράγματα δικαιώματά τους επί ακινήτων που βρίσκονται στην παραλία.

3. Για την παραλία εφαρμόζονται οι διατάξεις περί απαλλοτριώσεων λόγω ρυμοτομίας. Αρμόδια υπηρεσία για την περαιτέρω διαδικασία είναι το Πολεοδομικό Γραφείο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Δήμοι και κοινότητες, που ωφελούνται από τη δημιουργία της παραλίας, δύνανται να συνεισφέρουν στην αποζημίωση για την αναγκαστική απαλλοτρίωση των ακινήτων, που καταλαμβάνει η παραλία, κατά τα οριζόμενα με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται κατόπιν πρότασης του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ειδικά για κάθε περίπτωση.

4. Από τη δημοσίευση της απόφασης του Υπουργού Οικονομικών με την οποία δημιουργείται η παραλία, οι κύριοι των κτημάτων που καταλαμβάνονται από αυτή, θεωρούνται ότι έλαβαν γνώση περί τούτου και οφείλουν για μια διετία να μην προβούν σε οποιαδήποτε γενικά κατασκευή, βελτίωση, δενδροφύτευση ή άλλη τυχόν προσθήκη στα ακίνητα αυτά, ενώ αύξηση της αξίας τους που οφείλεται σε μία από τις πιο πάνω ενέργειες δεν αποζημιώνεται.

5. Όπου υφίσταται σχέδιο πόλεως, η οριογραμμή της παραλίας δεν μπορεί να υπερβεί την εγκεκριμένη γραμμή δόμησης. Σε παραδοσιακούς οικισμούς η οριογραμμή της παραλίας δεν μπορεί να υπερβεί τη γραμμή δόμησης, όπως αυτή νομίμως έχει διαμορφωθεί. Σε πόλεις και οικισμούς που δημιουργήθηκαν πριν από το έτος 1923 ή έχουν πληθυσμό κάτω από 2.000 κατοίκους και

στους οποίους δεν υπάρχει εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο, η οριογραμμή της παραλίας δεν μπορεί να υπερβεί τη διαμορφωμένη γραμμή δόμησης, όπως αυτή νομίμως έχει διαμορφωθεί. Στα δύο προηγούμενα εδάφια η γραμμή δόμησης προσδιορίζεται από τη Διεύθυνση Περιβάλλοντος - Χωροταξίας (ΔΙΠΕΧΩ) της Γενικής Γραμματείας Περιφέρειας. Κατά την έγκριση ή επέκταση σχεδίων πόλεων η γραμμή δόμησης σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει την οριογραμμή της παραλίας με την επιφύλαξη των περιπτώσεων, που αφορούν παραδοσιακούς οικισμούς ή διατηρητέα κτίσματα και κατασκευές. Σε περιοχές εκτός σχεδίου εξαιρούνται από τη ζώνη παραλίας τα χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα κτίσματα ή κατασκευές.

6. Όπου έχει καθορισθεί ζώνη παραλίας με το καθεστώς του Α.Ν. 2344/1940 (ΦΕΚ 154 Α") αντίθετα από τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, μπορούν να επανα- καθορισθούν τα όριά της κατά την παράγραφο αυτή, με την προϋπόθεση ότι η απαλλοτρίωση για την παραλία δεν έχει συντελεσθεί. Οι διαδικασίες και οι λοιπές αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή του άρθρου αυτού καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Οικονομικών.

7. Σε περιοχές που είναι ήδη χαρακτηρισμένες ως ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, η άδεια και ο έλεγχος πάσης φύ- σεως εργασίας (οικοδομή, τεχνικά έργα κ.λπ.) εντός της καθορισμένης ζώνης αιγιαλού και παραλίας γίνεται από τις κατά τόπους αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Αιγαίου, εφόσον πρόκειται για περιοχές της αρμοδιότητάς του.

Άρθρο 8

Περιπτώσεις υποχρεωτικής χάραξης αιγιαλού - παραλίας

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 17, πριν από την έγκριση ή επέκταση του σχεδίου πόλης ή από οποιαδήποτε εκποίηση ή παραχώρηση δημόσιου κτήματος ή από την εκτέλεση λιμενικών, βιομηχανικών, τουριστικών και συγκοινωνιακών έργων η από την έκδοση άδειας για οικοδομικές εργασίες, εφόσον οι πράξεις αυτές αναφέρονται σε ακίνητα, που απέχουν μέχρι εκατό (100) μέτρα από την ακτογραμμή, απαιτείται να γίνει, με ποινή ακυρότητας των πράξεων αυτών, ο καθορισμός του αιγιαλού και της παραλίας στην περιοχή αυτή. Το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται προκειμένου για εκμισθώσεις ή παραχωρήσεις δημόσιων λιμνών και θαλασσών με σκοπό τη ναυλιευτική εκμετάλλευση σύμφωνα με την αλιευτική νομοθεσία, εφόσον δεν κατασκευάζονται μόνιμα κτίσματα.

2. Για την έκδοση άδειας οικοδομής σε ακίνητα που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο προσδιορίζεται, με ευθύνη του μηχανικού που υπογράφει τη μελέτη της άδειας, η ακριβής θέση του αιγιαλού σε αντίγραφο του τοπογραφικού διαγράμματος, που απαραίτητα συνοδεύει την αίτηση.

3. Προκειμένου για έκδοση οικοδομικής άδειας που αφορά τουριστικά έργα ή εγκαταστάσεις, ο καθορισμός του αιγιαλού και της παραλίας γίνεται εντός εξαμήνου από την κατάθεση της αίτησης.

Άρθρο 9

Στοιχεία καθορισμού αιγιαλού και παραλίας

1. Η Επιτροπή για τη χάραξη της οριογραμμής του αιγιαλού και της παραλίας λαμβάνει υπόψη της ύστερα από αυτοψία τις φυσικές και λοιπές ενδείξεις, που επηρεάζουν το πλάτος του αιγιαλού και της παραλίας και ενδεικτικά:

- α) τη γεωμορφολογία του εδάφους, αναφορικά με κατηγορίες υψηλών και χαμηλών ακτών, τη σύστασή του, καθώς και το φυσικό όριο βλάστησης,
- β) την ύπαρξη, τα όρια και το είδος των παράκτιων φυσικών πόρων,
- γ) τα πορίσματα από την εκτίμηση των μετεωρολογικών στοιχείων της περιοχής,
- δ) τη μορφολογία του πυθμένα,
- ε) τον τομέα ανάπτυξης κυματισμού σε σχέση με το μέτωπο της ακτής,
- στ) την ύπαρξη τεχνικών έργων στην περιοχή, που νομίμως υφίστανται,
- ζ) τις τυχόν εγκεκριμένες χωροταξικές κατευθύνσεις και χρήσεις γης που επηρεάζουν την παράκτια ζώνη,
- η) την ύπαρξη δημόσιων κτημάτων κάθε κατηγορίας που βρίσκονται σε άμεση γειτνίαση με την παράκτια ζώνη, θ) τυχόν υφιστάμενο Κτηματολόγιο και
- ι) την ύπαρξη ευπαθών οικοσυστημάτων και προστατευόμενων περιοχών.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθορίζονται οι προδιαγραφές και λοιπές λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 10

Απαλλοτρίωση ιδιωτικών κτημάτων Αναγγελία δικαιωμάτων

- 1.** Σε περίπτωση που ιδιώτες προβάλλουν ιδιοκτησιακά δικαιώματα επί χώρων που χαρακτηρίστηκαν από την Επιτροπή του άρθρου 3 ότι ανήκουν στον αιγιαλό, τα δικαιώματα αυτά θεωρούνται αναγκαστικώς απαλλοτριωθέντα υπέρ του Δημοσίου για να περιληφθούν στον αιγιαλό από και με τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της έκθεσης της Επιτροπής μαζί με το διάγραμμα, όπως ορίζεται στην παράγραφο 5 του άρθρου 5.
- 2.** Στους κυρίους των κτημάτων αυτών και σε αυτούς που αξιώνουν άλλα δικαιώματα σε αυτά, παρέχεται εξά- μηννη προθεσμία από τη δημοσίευση που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο, εντός της οποίας οφείλουν να αναγγείλουν στον Υπουργό Οικονομικών τις αξιώσεις τους, υποβάλλοντας συγχρόνως και τους τίτλους, στους οποίους στηρίζουν τα δικαιώματα που προβάλλουν.
- 3.** Ως προς τον καθορισμό τιμής μονάδας αποζημίωσης και την περαιτέρω διαδικασία απαλλοτρίωσης εφαρμόζονται οι κείμενες διατάξεις περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων.
- 4.** Μετά την πάροδο άπρακτης της εξάμηνης προθεσμίας της παραγράφου 2, τυχόν αξιώσεις για αποζημίωση, που δεν αναγγέληκαν στον Υπουργό Οικονομικών κρίνονται κατά την τακτική διαδικασία.
- 5.** Μετά τον προσωρινό καθορισμό του τιμήματος της απαλλοτρίωσης και την κατάθεσή του, οι αξιώσεις που αναγγέληκαν στρέφονται μόνο κατά του τιμήματος, που παρακατατέθηκε.
- 6.** Μετά την πάροδο άπρακτης της προθεσμίας της παραγράφου 2 ή σε περίπτωση εμπρόθεσμης αναγγελίας αξιώσεων ιδιωτών για αποζημίωση, μετά την παρακατάθεση της αποζημίωσης που καθορίσθηκε στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, ο αιγιαλός θεωρείται ότι καθορίσθηκε οριστικά και η απόδειξή του για τη Διοίκηση και τα Δικαστήρια γίνεται μόνο με την έκθεση και το διάγραμμα του άρθρου 4.

Άρθρο 11

Έργα και εγκαταστάσεις που υπάρχουν στον αιγιαλό και την παραλία

1. Μετά τη λήξη σύμβασης που έχει συναφθεί από το Δημόσιο, τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.) ή τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού ή τους Ο.Τ.Α. με τρίτους ή τη λήξη παραχώρησης του Δημοσίου κατ' εφαρμογή διατάξεων αναπτυξιακών νόμων, που αφορούν τεχνικά έργα τα οποία έχουν γίνει μέσα στον αιγιαλό ή την παραλία και έχουν εκτελεσθεί ύστερα από άδεια αρμόδιας αρχής, ο Υπουργός Οικονομικών και ο καθ' ύλην αρμόδιος Υπουργός, ύστερα από γνώμη του αρμόδιου κατά περίπτωση Περιφερειακού, Νομαρχιακού ή Κεντρικού Συμβουλίου Χ.Ο.Π., της αρμόδιας Υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού, του αρμόδιου κατά τόπο Ο.Τ.Α., σε περίπτωση δε έργων προς εξυπηρέτηση πλωτών μέσων και σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Ν. και του Υ.Ε.Ν., αποφασίζουν αιτιολογημένα, για τη διατήρηση ή όχι αυτών και καθορίζουν τη χρήση τους.

2. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου αυτού καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ή σε περίπτωση που αφορούν βιομηχανικές και τουριστικές μονάδες, εγκαταστάσεις πετρελαιοειδών, επιχειρήσεις μεταλλευτικών, λατομικών και βιομηχανικών ορυκτών, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης.

Άρθρο 12

Προστατευτικά έργα - Προσχώσεις

1. Αν η Επιτροπή του άρθρου 3 διαπιστώσει ότι η ακτή διαβρώνεται από τη θάλασσα, επιτρέπεται η κατασκευή, κατά τις διατάξεις περί δημοσίων έργων, των αναγκαίων τεχνικών έργων στον αιγιαλό, την παραλία ή στη θάλασσα για την αποτροπή της διάβρωσης.

2. Αν από τη διάβρωση απειλείται ιδιωτικό κτήμα, μπορεί να επιτραπεί στον κύριό του να κατασκευάσει με δαπάνη του προ της ιδιοκτησίας του, και με την επίβλεψη μηχανικού, που έχει από το νόμο σχετικό δικαίωμα, τα ανωτέρω προστατευτικά έργα βάσει μελέτης που έχει εγκριθεί από τη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, που θα έχει και τον έλεγχο του έργου.

3. Τα έργα των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου ανήκουν στο Δημόσιο, το οποίο μπορεί να τα καταργεί ή να τα μετατρέψει οποτεδήποτε

για λόγους δημοσίου συμφέροντος και ασφάλειας ή εθνικής άμυνας χωρίς καμία υποχρέωσή του, για αποζημίωση ή για καταβολή της δαπάνης του ιδιώτη. Τα έργα αυτά εκτελούνται κατόπιν αδει'ας του Υπουργού Οικονομικών, που εκδι'δε- ται μετά από σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Ν., του Υ.Ε.Ν. και του Υπουργείου Πολιτισμού και απλή γνώμη της αρμόδιας Επιτροπής Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (Ε.Π.Α.Ε.) ύστερα από εμπειριστατωμένη ακτομηχανική μελέτη θεωρημένη από τη Διεύθυνση Λιμενικών Έργων της Γ.Γ.Δ.Ε. του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, καθώς και ύστερα από την προβλεπόμενη από το Ν. 1650/1986 (φΕΚ 160 Α") μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Σε περίπτωση παραδοσιακών οικισμών απαιτείται και σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου γι' αυτούς Υπουργού.

4. Αν γίνουν προσχώσεις χωρίς άδεια ή με υπέρβαση της άδειας ή δεν εκτελούνται νόμιμα τα σχετικά έργα, δεν επιτρέπεται η αναχάραξη του αιγιαλού ή της παραλίας. Οι εκτάσεις που δημιουργούνται από τις προσχώσεις αυτές θεωρούνται αιγιαλός.

Άρθρο 13

Παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού, παραλίας

1. Απλή χρήση του αιγιαλού και της παραλίας είναι κάθε χρήση, εφόσον από αυτή δεν παραβιάζεται ο προορισμός τους ως κοινόχρηστων πραγμάτων και δεν επέρχεται αλλοίωση στη φυσική μορφολογία τους και τα βιοτικά στοιχεία τους.

2. Η παραχώρηση της απλής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας γίνεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, έναντι ανταλλάγματος κατά τις διατάξεις για την εκμίσθωση δημόσιων κτημάτων, πλην του αιγιαλού και παραλίας κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων, προστα- τευόμενων περιοχών, ευπαθών οικοσυστημάτων και ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και πολιτιστικού ενδιαφέροντος, τη διαχείριση των οποίων έχει η αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού. Σε Ο.Τ.Α., φορείς διοίκησης και εκμετάλλευσης Λιμένων, οργανισμούς κοινής ωφέλειας και Ν.Π.Δ.Δ. η παραχώρηση δύναται να γίνει και απευθείας με ή χωρίς αντάλλαγμα. Σε ιδιωτικό φορέα διαχείρισης η παραχώρηση γίνεται πάντοτε με αντάλλαγμα.

3. Είναι δυνατή η παραχώρηση, με τη διαδικασία και τους όρους του πρώτου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου, της απλής χρήσης αιγιαλού για την άσκηση δραστηριοτήτων, που εξυπηρετούν τους λουσιμένους ή την αναψυχή του κοινού (όπως εκμίσθωση θαλάσσιων μέσων αναψυχής, καθισμάτων, ομπρελών, λειτουργία τροχηλάτου αναψυκτηρίου κ.λπ.). Αν παραχωρηθεί η

χρήση αιγιαλού για την εκμίσθωση καθισμάτων και ομπρελών, η έκταση αιγιαλού κάθε παραχώρησης δεν δύναται να υπερβαίνει τα πεντακόσια (500) τετραγωνικά μέτρα. Εάν στον ίδιο αιγιαλό υπάρχουν περισσότερες παραχωρήσεις για την εκμίσθωση ομπρελών και καθισμάτων, πρέπει μεταξύ των διάφορων χώρων του αιγιαλού που έχουν παραχωρηθεί να υφίσταται ενδιάμεση απόσταση ελεύθερης ζώνης τουλάχιστον εκατό (100) μέτρων μήκους. Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζονται εάν πρόκειται να παραχωρηθεί αιγιαλός για να εκμισθωθούν καθίσματα και ομπρέλες από εκείνους που έχουν γειτονικά καταστήματα και μόνο για το χώρο εμπρός από τα καταστήματά τους.

4. Είναι δυνατή η παραχώρηση με τη διαδικασία και τους όρους που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1, χωρίς δημοπρασία, της απλής χρήσης αιγιαλού για ένα χρόνο σε αυτούς που έχουν όμορες ξενοδοχειακές εν γένει επιχειρήσεις, κάμπινγκ ή κέντρα αναψυχής, για τους σκοπούς που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της προηγούμενης παραγράφου προς εξυπηρέτηση του κοινού. Το αντάλλαγμα για την παραχώρηση της απλής χρήσης αιγιαλού και παραλίας που έχουν ανακηρυχθεί Τουριστικά Δημόσια Κτήματα (Τ.Δ.Κ.), ως και των κτισμάτων ή εν γένει των εγκαταστάσεων που υφίστανται επ' αυτών, καθορίζεται με απόφαση του φορέα που ασκεί τη διοίκηση και διαχείριση των Τ.Δ.Κ., κατά τη διέπυση αυτόν νομοθεσία. Το αντάλλαγμα, το οποίο δύναται να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, για την παραχώρηση της απλής χρήσης αιγιαλού και παραλίας πλην των Τ.Δ.Κ. σε όμορες ξενοδοχειακές επιχειρήσεις που καταβάλλεται στο Δημόσιο, υπολογίζεται από τον πολλαπλασιασμό του ενός δευτέρου (1/2) της τιμής δίκλινου δωματίου μετά λουτρού, χωρίς λοιπές επιβαρύνσεις, όπως η τιμή αυτή καθορίζεται από τον Ε.Ο.Τ. για κάθε ξενοδοχειακή επιχείρηση επί τον αριθμό των κλινών αυτής. Σε περίπτωση που το προκύπτον κατά τα ανωτέρω αντάλλαγμα τελεί σε δυσαναλογία προς το μίσθωμα που προκύπτει βάσει των μισθωτικών συνθηκών της περιοχής ή προς το καθοριζόμενο βάσει του άρθρου 22 του Ν. 2238/1994 (ΦΕΚ 151 Α'), καταβάλλεται στο Δημόσιο το αντάλλαγμα του εδαφίου αυτού. Δυσαναλογία μεταξύ πρώτου και δεύτερου τρόπου υπολογισμού του ανταλλάγματος θεωρείται ότι υπάρχει όπου η μεταξύ τους απόκλιση είναι τουλάχιστον πενήντα εκατοστά (50/100).

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών επιτρέπεται η απευθείας παραχώρηση με ή χωρίς αντάλλαγμα της απλής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας σε δήμους και κοινότητες για την άσκηση των δραστηριοτήτων της παραγράφου

2. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 14

Παραχώρηση αιγιαλού, παραλίας για την εκτέλεση έργων

1. Η παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης αιγιαλού, παραλίας, συνεχόμενου ή παρακείμενου θαλάσσιου χώρου, ή του πυθμένα, για την εκτέλεση έργων που εξυπηρετούν εμπορικούς, βιομηχανικούς, συγκοινωνιακούς, λιμενικούς ή άλλου είδους σκοπούς, που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις, γίνεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών κατά τη διαδικασία που προβλέπει η επόμενη παράγραφος. Η παραχώρηση μπορεί να περιλαμβάνει και απλή χρήση αιγιαλού και παραλίας για την εξυπηρέτηση λειτουργικών αναγκών των έργων αυτών. Η διαδικασία αυτή απαιτείται και για τα έργα του Δημοσίου στους παραπάνω χώρους.

2. α) Ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει αίτηση προς την αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία, η οποία συνοδεύεται από τεχνικό φάκελο σύμφωνα με το άρθρο 8 της κοινής απόφασης (ΚΥΑ) 69269/5387/24.10.90 (ΦΕΚ 678 Β") των Υπουργών Εσωτερικών, Εθνικής Οικονομίας, Γεωργίας, Πολιτισμού, Εμπορικής Ναυτιλίας, Τουρισμού, Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Μεταφορών και Επικοινωνιών.

β) Η Κτηματική Υπηρεσία διαβιβάζει μέσα σε προθεσμία ενός (1) μηνός το σχετικό φάκελο στους παρακάτω ανα- φερόμενους για να διατυπώσουν μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών τη γνώμη τους, κατά τις αρμοδιότητες κα- θενός για την εκτέλεση των έργων:

1) Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Διεύθυνση Χωροταξίας και Διεύθυνση Πο- λεοδομικού Σχεδιασμού ή τη Διεύθυνση Περιβάλλοντος - Χωροταξίας της αρμόδιας Περιφέρειας (σε τρία αντίγραφα) για την προέγκριση χωροθέτησης.

2) Γ.Ε.Ν. (σε δύο αντίγραφα).

3) Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας.

4) Νομαρχιακή Επιτροπή Χωροταξίας και Περιβάλλοντος (Ν.Ε.ΧΩ.Π.).

5) Υπουργείο Πολιτισμού (σε τρία αντίγραφα).

6) Ε.Ο.Τ.

7) Υπουργείο Γεωργίας για έργα σε λιμένες και ποταμούς, ως και για την κατασκευή αλιευτικού καταφυγίου με σκοπό την προστασία επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών.

8) Δημοτικό Συμβούλιο του οικείου Ο.Τ.Α.

9) Το Υπουργείο Ανάπτυξης, όταν πρόκειται για παραχώρηση αιγιαλού σε βιομηχανικές μονάδες, εγκαταστάσεις πετρελαιοειδών και σε επιχειρήσεις μεταλλευτικών, λατομικών και βιομηχανικών ορυκτών.

10) Το Υπουργείο Αιγαίου για τις περιοχές της αρμοδιότητάς του.

γ) Μετά την προέγκριση χωροθέτησης και τη διατύπωση των γνώμών της προηγούμενης περίπτωσης β" εκπονείται και εγκρίνεται η μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και τα προβλεπόμενα από την ΚΥΑ 69269/5387/24.10.1990 (ΦΕΚ 678 Β"). Ακολούθως μετά από γνώμη του Γ.Ε.Ν., για θέματα εθνικής άμυνας και ασφάλειας της ναυσιπλοΐας, γνώμη του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας για λόγους ορθολογικής ναυτιλιακής ανάπτυξης, προστασίας αιγιαλού, παραλίας, ελέγχου και ασφάλειας της ναυσιπλοΐας και συγκοινωνίας και γνώμη της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού για λόγους προστασίας αρχαίων, εγκρίνεται αρμοδίως η οριστική μελέτη, κατά τη σύνταξη της οποίας λαμβάνονται υπόψη υποχρεωτικά οι εγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί όροι. Γνώμες διατυπώνονται το αργότερο εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών. Η εγκεκριμένη οριστική μελέτη με τις ανωτέρω γνώμες διαβιβάζεται στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία για την έκδοση της απόφασης παραχώρησης.

3. Επιτρέπεται κατά τη διαδικασία των παραγράφων 1 και 2 η παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης αιγιαλού, παραλίας, θάλασσας ή πυθμένα και: α) για σκοπούς κοινωφελείς ή αναβάθμισης του περιβάλλοντος εφόσον τα έργα εκτελούνται από το Δημόσιο ή Ν.Π.Δ.Δ. ή επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, β) για ναυταθλητικά έργα βάσει μελετών, που έχουν εγκριθεί από τη Γ.Γ.Α., γ) για έργα εξυπηρέτησεως υδατοκαλλιεργειών, δ) για ερευνητικούς σκοπούς και ε) για προσαμμωτικά έργα ή έργα ανάπλασης από το Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. ή από ξενοδοχειακές τουριστικές μονάδες στο χώρο που βρίσκεται μπροστά από αυτές.

4. Στα έργα που μπορούν να εκτελεσθούν για την επιδίωξη των σκοπών των παραγράφων 1, 3 και 6 περιλαμβάνονται και η τοποθέτηση υποθαλάσσιων

αγωγών και καλωδίων εν γένει, ναυδέτων, πλωτών προβλητών και εξεδρών και η πόντιση τεχνητών υφάλων.

5. Επιτρέπεται να τοποθετηθούν στη θάλασσα, χωρίς επέμβαση στον αιγιαλό, με απόφαση της αρμόδιας Κτηματικής Υπηρεσίας, που εκδίδεται κατόπιν σύμφωνης γνώμης της αρμόδιας Λιμενικής Αρχής, του Γ.Ε.Ν., της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού, της αρμόδιας υπηρεσίας περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και γνώμης του οικείου Ο.Τ.Α. Α' βαθμού, πλωτές εξέδρες επιφάνειας μέχρι 100 μ², και για εποχιακή χρήση μέχρι έξι (6) μηνών, για την επιδίωξη σκοπών που προβλέπονται στις κείμενες διατάξεις καθώς και για πολιτιστικούς σκοπούς. Για την παραχώρηση δεν απαιτείται η διαδικασία που προβλέπεται στην παράγραφο 2. Δεν επιτρέπεται η παραχώρηση για χρήση των εξεδρών ως εστιατορίων ή κέντρων αναψυχής. Με απόφαση του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παραγράφου αυτής.

6. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Εμπορικής Ναυτιλίας που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας μετά από γνώμη της Επιτροπής Δημοσίων Κτημάτων, στην οποία μετέχει ειδικώς για την περίπτωση αυτή και αντιπρόσωπος του προτείνοντος Υπουργείου, επιτρέπεται η χωρίς δημοπρασία, απευθείας, παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης αιγιαλού και παραλίας, θάλασσας ή πυθμένα και του υπεδάφους του σε αυτούς που έχουν ιδρύσει ή έχουν την πρόθεση να ιδρύσουν, σε ιδιωτικούς χώρους, επί των οποίων έχουν κυριότητα ή δικαίωμα χρήσης με ενοχική σχέση, εμπορικές επιχειρήσεις που εκμεταλλεύονται χύδην φορτία, εργοστάσια ή άλλες βιομηχανικές ή βιοτεχνικές ή ξενοδοχειακές επιχειρήσεις ή υδατοκαλλιεργητικές, αλιευτικές επιχειρήσεις ή σε αυτούς που εκμεταλλεύονται μεταλλεία ή λατομεία, για να κατασκευάσουν προβλήτες ή άλλα έργα, προοριζόμενα να εξυπηρετούν τις παραπάνω επιχειρήσεις τους ή τις επιχειρήσεις τρίτων που έχουν ως σκοπό τη διακίνηση, φόρτωση και εκφόρτωση φορτίων κάθε είδους στο χώρο της προβλήτας. Αυτοί που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο καταβάλλουν ετησίως αποζημίωση, που καθορίζεται ανά πενταετία κατά τη διαδικασία του άρθρου 5 του Ν. 5895/1933 (ΦΕΚ 335 Α") με πρωτόκολλο, το οποίο συντάσσεται από τριμελή επιτροπή που αποτελείται από δύο υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών: α) τον Προϊστάμενο του τμήματος Αιγιαλού και Παραλίας της Διεύθυνσης Δημόσιας Περιουσίας και β) τον Προϊστάμενο του τμήματος Αντικειμενικού Προσδιορισμού Φορολογητέας Αξίας Ακινήτων της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών και από δημόσιο υπάλληλο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, που

ορίζεται από τον οικείο Υπουργό. Η χρησιμοποίηση των έργων και των εγκαταστάσεων γενικά από τρίτους υπόκειται σε αντάλλαγμα, το οποίο καθορίζεται με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εμπορικής Ναυτιλίας και εισπράττεται ως δημόσιο έσοδο. Αν δεν αποδοθεί, εκδίδεται, μετά από γνώμη του αρμόδιου Λιμεναρχείου, απόφαση του προϊσταμένου της ως άνω Κτηματικής Υπηρεσίας αμέσως εκτελεστή, με την οποία επιβάλλεται σε βάρος του καθυστερού- ντος παραχωρησιούχου, εκτός από το μη αποδοθέναντάλλαγμα, και πρόστιμο ίσο με το τριπλάσιο του ανταλλάγματος που δεν αποδόθηκε.

7. Η κατασκευή των έργων, που απαιτούνται στο πλαίσιο της παραπάνω παραχώρησης, γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, τηρουμένων των γενικών και ειδικών πολεοδομικών διατάξεων, καθώς και των οικείων διατάξεων για τους λιμένες. Η κατασκευή των έργων δεν μπορεί να αρχίσει εάν προηγουμένως η απόφαση παραχώρησης δεν κατατεθεί στην αρμόδια Λιμενική αρχή και δεν εκδοθεί από αυτή σχετική, αστυνομικής φύ- σεως, άδεια. Για τα έργα έχει εφαρμογή η διάταξη του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 12. Ο ε- πιβλέπων μηχανικός είναι υπεύθυνος για την κατασκευή του έργου, σύμφωνα με την πράξη παραχώρησης και την εγκεκριμένη οριστική μελέτη.

8. Έργα καθαρισμού του πυθμένος στις προβλήτες από προσχώσεις που προέρχονται από απώλειες φορτοεκ- φορτωνόμενου υλικού και για την επαναφορά σε αυτόν του βάρους που προβλέπεται από τη μελέτη κατασκευής των έργων και εγκαταστάσεων, επιτρέπονται κατόπινάδειας της αρμόδιας Λιμενικής αρχής της περιοχής, η οποία εκδίδεται μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου στον οποίο έχει παραχωρηθεί η χρήση αιγιαλού και παραλίας. Στη σχετική άδεια θα ορίζεται και ο τρόπος διάθεσης του υλικού που θα αποκομίζεται από τον καθαρισμό του πυθμένα της θάλασσας. Άδειες κατασκευής και χρήσης λιμενικών έργων που έχουν χορηγηθεί ισχύουν και για όλες τις παραπάνω χρήσεις.

Άρθρο 15

Γενικές ρυθμίσεις για τις παραχωρήσεις

1. Οι παραχωρήσεις αιγιαλού, παραλίας, όχθης και παρόχθιας ζώνης υπόκεινται πάντοτε σε μονομερή ανάκληση από το Δημόσιο για λόγους δημόσιου συμφέροντος,εθνικής άμυνας, συγκοινωνιακούς, δημόσιας τάξης καιασφάλειας ή δημόσιας υγείας και προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος.

2. Στις πράξεις παραχώρησης μπορούν να τίθενται οποιοδήποτε όροι ή περιορισμοί, ιδίως για λόγους ασφάλειας, δημόσιας ανάγκης ή εθνικής άμυνας, προστασίας αρχαίων, όπως όροι για κατασκευή κεκλιμένων επιπέδων ή άλλων έργων προς εξυπηρέτηση αναγκών των ενόπλων δυνάμεων.

3. Η αξιοποίηση του αιγιαλού και της παραλίας με την παραχώρηση και την εκτέλεση έργων πρέπει να εξασφαλίζει και να μην εμποδίζει την ελεύθερη και απρόσκοπτη πρόσβαση των πολιτών στην παραλία και αιγιαλό, εκτός αν τούτο επιβάλλεται για λόγους εθνικής άμυνας, δημόσιας τάξης και ασφάλειας, προστασίας αρχαίων, του περιβάλλοντος ή της δημόσιας υγείας.

4. Απαγορεύεται η παραχώρηση της αποκλειστικής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας, εκτός αν τούτο επιβάλλεται για λόγους εθνικής άμυνας, δημόσιας τάξης ή ασφάλειας ή προστασίας αρχαίων.

5. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 6 του άρθρου 14 και άλλων ειδικών διατάξεων ο παραχωρησιούχος δεν επιτρέπεται να μεταβιβάσει ολικά ή μερικά το δικαίωμά του σε άλλον ή να συνάψει οποιαδήποτε σχέση γι' αυτό, με ή χωρίς αντάλλαγμα, που να αφορά την έκταση, που παραχωρήθηκε ή τις εγκαταστάσεις και γενικά τα έργα πάνω σε αυτή, χωρίς έγκριση του Υπουργού Οικονομικών, σε περίπτωση δε που ο παραχωρησιούχος είναι Ο.Τ.Α. και του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Η απαγόρευση αυτή δεν καταλαμβάνει τη μεταβίβαση δικαιώματος Ο.Τ.Α. σε αμιγή επιχείρηση του ιδίου Ο.Τ.Α. Η παράβαση της διάταξης του προηγούμενου εδαφίου συνεπάγεται αυτοδικαίως την ανάκληση της παραχώρησης. Για την αυτοδίκαιη αυτή έκπτωση από την παραχώρηση εκδίδεται διαπιστωτική απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, η οποία κοινοποιείται στον παραχωρησιούχο. Με την ίδια απόφαση διατάσσεται διοικητικώς και η κατάληψη από το Δημόσιο των έργων που κατασκευάστηκαν.

6. Η πράξη παραχώρησης δεν υποκαθιστά τις τυχόν α-παιτούμενες από άλλες διατάξεις (πολεοδομικές κ.λπ.) άδειες.

Άρθρο 16

Παραχώρηση νησίδων του Δημοσίου και αβαθών θαλάσσιων εκτάσεων

1. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, μετά από σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Ν., του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, του Υπουργείου Πολιτισμού, του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, του Υπουργείου Αιγαίου για τις περιοχές της αρμοδιότητάς του, καθώς και του Υπουργείου Γεωργίας, για σκοπούς που ανήκουν στην αρμοδιότητά του,

επιτρέπεται η παραχώρηση, σύμφωνα με τις διατάξεις για τα δημόσια κτήματα, της χρήσης νησίδων, υφάλων, σκοπέλων και αβαθών θαλάσσιων εκτάσεων και του συνεχόμενου αιγιαλού και της παραλίας για την εξυπηρέτηση σκοπών, γεωργικών, κτηνοτροφικών (όπως εκτροφή εν γένει ζώων, εγκατάσταση μελισσοκομείων, κοχλιοτροφείων), ναυταθλητικών, τουριστικών, σκοπών αλιείας, ανάπτυξης της εθνικής οικονομίας, εθνικής άμυνας και ασφάλειας και περιβαλλοντικής έρευνας. Στην περίπτωση παραχώρησης για σκοπό περιβαλλοντικής έρευνας εκδίδεται κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Το Γ.Ε.Ν. και το Υπουργείο Πολιτισμού με τη διατύπωση της γνώμης τους καθορίζουν και τους όρους της παραχώρησης.

2. Η κατά την παράγραφο 1 παραχώρηση γίνεται μόνον εφόσον η συγκεκριμένη χρήση ή δραστηριότητα δεν αντίκειται σε συγκεκριμένο χωροταξικό σχεδιασμό ή ειδικές διατάξεις καθορισμού χρήσεων γης.

3. Επιτρέπεται κατά τον ίδιο τρόπο και για τους σκοπούς της παραγράφου 1, αλλά χωρίς δημοπρασία, η κατά χρήση παραχώρηση νησίδων του Δημοσίου σε αγροτικούς, αγροτοβιομηχανικούς, γεωργικούς, κτηνοτροφικούς και αλιευτικούς συνεταιρισμούς, δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις του δημοτικού και κοινοτικού κώδικα.

4. Για την εκτέλεση έργων στα πλαίσια παραχώρησης του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 14 και 15.

5. Η παραχώρηση της παραγράφου 1 γίνεται μετά από δημοπρασία, η οποία ενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις για τη μίσθωση δημοσίων κτημάτων. Είναι δυνατόν να γίνει και απευθείας παραχώρηση σε Ν.Π.Δ.Δ. ή επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, αλλά και σε ιδιώτες, εφόσον όμως στην τελευταία περίπτωση μετά τη διενέργεια δύο τουλάχιστον δημοπρασιών δεν εκδηλώθηκε ενδιαφέρον άλλων ιδιωτών και δεν αναπτύχθηκε πραγματικός συναγωνισμός σύμφωνα με αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Τα πρακτικά της δημοπρασίας υπόκεινται σε κάθε περίπτωση στην έγκριση του Υπουργού Οικονομικών.

6. Οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 15 έχουν ανάλογη εφαρμογή και στις παραχωρήσεις του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 17

Αιγιαλός σε περιοχές εθνικής άμυνας και ασφάλειας

1. Σε παραλιακές περιοχές στις οποίες υπάρχουν εγκαταστάσεις, που εξυπηρετούν σκοπούς εθνικής άμυνας και ασφάλειας, αναστέλλεται για όσο

διαρκεί η εξυπηρέτηση αυτή ο κοινόχρηστος χαρακτήρας του αιγιαλού και της παραλίας.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας είναι δυνατόν να αναστέλλεται ο καθορισμός του αιγιαλού και της παραλίας στις περιοχές αυτές.

Άρθρο 18

Ζώνη λιμένα

1. Σε κάθε παράκτια περιοχή, όπου κατά τις κείμενες διατάξεις συντρέχει λόγος δημιουργίας ή επέκτασης λιμένα, καθορίζεται έκταση ξηράς και θάλασσας, συνεχής ή διακεκομμένη στην οποία ο αρμόδιος φορέας διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα μπορεί να εκτελέσει, σύμφωνα με τις διατάξεις περί εκτελέσεως δημοσίων έργων, τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας περί λιμενικών ταμείων και στα πλαίσια ανάπτυξης του λιμενικού δυναμικού της χώρας, έργα που απαιτούνται για την εξυπηρέτηση της εμπορικής, επιβατικής, ναυτιλιακής, τουριστικής και αλιευτικής κίνησης και γενικότερα της εύρυθμης λειτουργίας του λιμένα. Η έκταση αυτή καλείται ζώνη λιμένα και διακρίνεται σε χερσαία και θαλάσσια.

2. Τα έργα της προηγούμενης παραγράφου εκτελούνται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας μετά από σύμφωνη γνώμη των Υπουργείων Εμπορικής Ναυτιλίας, Πολιτισμού και του Γ.Ε.Ν. Σε έργα λιμένων των οποίων οι μελέτες επιβλέπονται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (εθνικής ή μείζονος σημασίας κ.λπ.), απαιτείται και σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Η εγκεκριμένη οριστική μελέτη των έργων αποστέλλεται αμέσως μετά την έγκρισή της με ευθύνη του αρμόδιου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία.

3. Για την έναρξη εκτέλεσης των έργων της παραγράφου 1 απαιτείται άδεια της αρμόδιας λιμενικής αρχής.

Άρθρο 19

Χερσαία ζώνη λιμένα

1. Η χερσαία ζώνη λιμένα αποτελείται από τον αιγιαλό και τους αναγκαιούντες συνεχόμενους παραλιακούς χώρους για την εκτέλεση των έργων που αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο. Όπου υπάρχει σχέδιο πόλεως, το όριο της χερσαίας ζώνης δεν μπορεί να επεκταθεί πέρα από την

πλησιέστερη ρυμοτομική γραμμή του εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως. Όπου δεν υπάρχει σχέδιο ρυμοτομίας, το όριο της χερσαίας ζώνης καθορίζεται με ανάλογη εφαρμογή της παραγράφου 5 του άρθρου 7.

2. Όπου υπάρχει εγκεκριμένο σχέδιο ρυμοτομίας και η χερσαία ζώνη είναι ανεπαρκής για τις ανάγκες του λιμένα, τότε αυτή μπορεί να επεκταθεί και πέραν του ορίου της παραγράφου 1, με την προϋπόθεση ότι προηγουμένως θα τροποποιηθεί το εγκεκριμένο σχέδιο ρυμοτομίας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Οι κατά τις διατάξεις αυτές υποχρεώσεις των Ο.Τ.Α. λόγω ρυμοτομίας βαρύνουν τον αρμόδιο φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα.

3. Στην αρμοδιότητα ενός φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα μπορούν να υπάγονται περισσότεροι του ενός λιμένες.

4. Σε διώρυγες ή στενές θάλασσες η χερσαία ζώνη μπορεί να επεκταθεί και στην απέναντι ακτή, εφόσον αυτή δεν περιλαμβάνεται στην περιοχή άλλου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα.

5. Επιτρέπεται με δαπάνες του αρμόδιου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα η περίφραξη ολόκληρης ή μέρους της χερσαίας ζώνης λιμένα. Τα τμήματα που περιφράσσονται και ο τρόπος περίφραξης καθορίζονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας μετά από πρόταση του φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα ή της αρμόδιας Λιμενικής Αρχής, με έγκριση της Επιτροπής Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠ.Α.Ε.) και σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Ν. και του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας. Οι γνώμες αυτές παρέχονται μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη λήψη από το Γ.Ε.Ν. και το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας του σχετικού εγγράφου.

Άρθρο 20

Θαλάσσια ζώνη λιμένα

1. Η θαλάσσια ζώνη περιλαμβάνει τις λεκάνες λιμένων (συνεχόμενες με τον αιγιαλό ή τυχόν κατασκευασμένα κρηπιδώματα, μώλους, προβλήτες) και έκταση θάλασσας μέχρι απόσταση πεντακοσίων (500) μέτρων από τις ακτές της χερσαίας ζώνης. Η έκταση αυτή περιορίζεται και από τις δύο πλευρές από νοητό τόξο κύκλου, με κέντρο τοάκρο της χερσαίας ζώνης και ακτίνα πεντακοσίων μέτρων και περικλείει τη θαλάσσια έκταση από σημείο του αιγιαλού, που κείται σε απόσταση πεντακοσίων (500) μέτρων από το άκρο της χερσαίας ζώνης μέχρι να συναντήσει την ανωτέρω γραμμή σε απόσταση πεντακοσίων (500) μέτρων από τις ακτές της χερσαίας ζώνης.

2. Αν τα νερά της θαλάσσιας ζώνης είναι αβαθή, η θαλάσσια ζώνη λιμένα δύναται να επεκταθεί και πέρα από τη γραμμή των πεντακοσίων (500) μέτρων μέχρι να συναντήσει την ισοβαθή γραμμή των τριάντα (30) μέτρων.

Άρθρο 21

Καθορισμός χερσαίας και θαλάσσιας ζώνης λιμένα

1. Το όριο, οι χρήσεις γης και το εν γένει σχέδιο ανάπτυξης της χερσαίας και θαλάσσιας ζώνης λιμένα καθορίζεται με απόφαση του οικείου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, του Γ.Ε.Ν., των Υπουργείων Ίκονομικών, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Πολιτισμού και της Γενικής Διεύθυνσης Αλιείας του Υπουργείου Γεωργίας. Ο καθορισμός του α- νωτέρου ορίου γίνεται με πράσινη γραμμή σε αντίγραφο

του διαγράμματος καθορισμού του αιγιαλού ή σε άλλο διάγραμμα μικρότερης κλίμακας, που έχει συνταχθεί με τις ίδιες προδιαγραφές, ενημερωμένου βυθομετρικά μέχρι την ισοβαθή γραμμή των είκοσι (20) μέτρων. Το διάγραμμα θεωρείται για την ακρίβεια της αποτύπωσης από την αρμάδια Τεχνική Υπηρεσία του οικείου Ο.Τ.Α., σε περίπτωση δε μη ύπαρξης αυτής από την αρμάδια Τ.Υ.Δ.Κ. Οι πιο πάνω γνώμες παρέχονται μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη λήψη σχεδίου απόφασης του αρμάδιου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα, που συνοδεύεται από το οικείο τοπογραφικά διάγραμμα. Σε περίπτωση που η πιο πάνω τρίμηνη προθεσμία περάσει άπρακτη, ο καθορισμός του ορίου της χερσαίας και θαλάσσιας ζώνης γίνεται και χωρίς τις άνω γνώμες. Με απόφαση του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παραγράφου αυτής.

2. Η απόφαση του φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα εγκρίνεται από τον Γενικά Γραμματέα της Περιφέρειας και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μαζί με το διάγραμμα.

3. Αντίτυπο του διαγράμματος με σημείωση του Φύλλου Εφημερίδας της Κυβερνήσεως που δημοσιεύθηκε στέλνεται:

- α) στις Διευθύνσεις Δημόσιας Περιουσίας και Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών,
- β) στο Γ.Ε.Ν.,
- γ) στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων,
- δ) στην αρμάδια Κτηματική Υπηρεσία,

- ε) στην Τ.Υ.Δ.Κ.,
- στ) στο Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας,
- ζ) στην Κτηματολόγιο Α.Ε.,
- η) στην αρμάδια Πολεοδομική Υπηρεσία,
- θ) στη Γενική Διεύθυνση Αλιείας του Υπουργείου Γεωργίας,
- ι) στη Διεύθυνση Τουριστικών Λιμένων του Υπουργείου Ανάπτυξης,
- ια) στη Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων του Υπουργείου Πολιτισμού,
- ιβ) στο Υπουργείο Αιγαίου για τις περιοχές της αρμο- διάτητάς του.

Άρθρο 22

Καθεστώς χερσαίων χώρων ζώνης λιμένα

1. Οι χώροι και άλα εν γένει τα κτήματα, που περιλαμβάνονται στη ζώνη λιμένα είναι κοινάχρηστα δημάσια κτήματα και ανήκουν στο Δημάσιο κατά κυριότητα, η χρήση όμως και η εκμετάλλευσή τους ανήκει στον οικείο φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα. Αν στη ζώνη λιμένα περιλαμβάνονται ιδιωτικά κτήματα, απαλλοτριώνονται αναγκαστικά για λόγους δημόσιας ωφέλειας υπέρ του Δημοσίου με δαπάνες του αρμάδιου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα και σε περίπτωση αδυναμίας του με δαπάνες του Δημοσίου σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

2. Οι κατά τον καθορισμό ή την επέκταση ζώνης λιμένα νόμιμες παραχωρήσεις χρήσης ή μισθώσεις, που υπάρχουν μέσα σε αυτή, εφάσον εξυπηρετούνται λιμενικοί σκοποί, δεν θίγονται και υποκαθίσταται ο φορέας διοίκησης και εκμετάλλευσης του λιμένα στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. και των άλλων Ν.Π.Δ.Δ. Οι διατάξεις περί εμπορικών μισθώσεων δεν εφαρμόζονται για τους χώρους της χερσαίας και θαλάσσιας ζώνης λιμένα.

3. Όλες οι λοιπές παραχωρήσεις χρήσης ή μισθώσεις συνεχίζονται επ' ονόματι του Δημοσίου, εφάσον δεν παραβλάπτεται η εξυπηρέτηση του λιμένα ή δεν πράκεται να εκτελεσθούν λιμενικά έργα στους χώρους που καταλαμβάνουν αυτές, διαφορετικά λύονται αζημίως για το Δημάσιο. Για τη συνέχιση ή λύση τους αποφασίζουν ο Υ- πουργός Οικονομικών και ο καθ' ύλην αρμάδιος Υπουργός. Η λύση επέρχεται από την κοινοποίηση, σύμφωνα με το Ν. 2717/1999 (ΦΕΚ 97 Α') «Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας», της απόφασης του προηγούμενου εδαφίου στον παραχωρησιούχο ή το μισθωτή. Εάν ο παραχωρησιούχος ή ο μισθωτής έχουν καταστεί αγνώστου διαμονής, η

κοινοποίηση της απόφασης του προηγούμενου εδαφίου γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 84 παράγραφος 2 του Ν.Δ. 356/1974 (ΦΕΚ 90 Α') «Περί Κώδικος είσπραξης δημοσίων εσόδων».

Άρθρο 23

Καθεστώς γηπέδων που σχηματίζονται από προσχώσεις στη ζώνη λιμένα

Όλα τα γήπεδα που σχηματίζονται από προσχώσεις, φυσικές ή τεχνητές, στη θάλασσα ή τον αιγιαλό, ή στα πλαίσια έργων, που εκτελούνται με δαπάνες των φορέων διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα ανήκουν κατά κυριότητα στο Δημόσιο και χρησιμεύουν, εφόσον περιληφθούν στη ζώνη λιμένα, για τους σκοπούς αυτού και γενικά για δημόσιες ανάγκες.

Άρθρο 24

Παραχωρήσεις χώρων ζώνης λιμένα

1. Επιτρέπεται ο φορέας διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα με απόφαση της διοίκησής του, που εγκρίνεται, μετά από σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Ν. και του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας, να παραχωρεί, με αντάλλαγμα και για ορισμένο χρονικό διάστημα, τη χρήση χώρων που βρίσκονται μέσα στη ζώνη λιμένα. Όταν πρόκειται για παραχωρήσεις σε ζώνες λιμένων των οποίων οι μελέτες επιβλέπονται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (εθνικής ή μείζονος σημασίας κ.λπ.) και συνοδεύονται από έργα, απαιτείται και σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Για παραχώρηση χώρων της ζώνης λιμένα σε βιομηχανικές μονάδες, εγκαταστάσεις πετρελαιοειδών, μεταλλευτικές, λατομικές επιχειρήσεις και επιχειρήσεις βιομηχανικών ορυκτών απαιτείται και σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Ανάπτυξης. Στην απόφαση παραχώρησης καθορίζεται το αντάλλαγμα για τη χρήση των ανωτέρω χώρων, καθώς και οι λοιποί όροι της παραχώρησης.

2. Για παραχωρήσεις απλής χρήσης των χώρων της χερσαίας ζώνης λιμένα χρονικής διάρκειας μικρότερης του έτους, που δεν συνοδεύονται από οποιοδήποτε έργο μόνιμης ή προσωρινής φύσης, δεν απαιτούνται οι γνώμες του Γ.Ε.Ν. και του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, αλλά μόνο απόφαση του αρμόδιου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα, η οποία εγκρίνεται από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας.

3. Εφόσον η παραχώρηση γίνεται σε αλλοδαπό φυσικό ή νομικό πρόσωπο, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν. 2322/1953 (ΦΕΚ 66 Α').

4. Επιτρέπεται η χρησιμοποίηση από το Δημόσιο, χωρίς αντάλλαγμα, χώρων της ζώνης του λιμένα για την ανέγερση δημοσίων καταστημάτων για την εύρυθμη λειτουργία του λιμένα, ιδίως Τελωνείων, Λιμεναρχείων, Υγειονομείων, Γραφείων Πλοηγικής Υπηρεσίας, Πυροσβεστικών Σταθμών, καθώς και εγκαταστάσεων κάθε είδους για τις αμυντικές ανάγκες της χώρας. Οι χώροι αυτοί καθορίζονται κάθε φορά με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού μετά από σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Ν. και του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας. Απαγορεύεται η χρησιμοποίηση των χώρων αυτών για άλλους σκοπούς.

5. Χώροι μέσα στη ζώνη λιμένα, οι οποίοι δεν είναι άμεσα αναγκαίοι για τη λειτουργία του, κατά την περί τούτου κρίση του Υπουργείου Οικονομικών και του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, μετά από απλή γνώμη του οικείου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα, μπορούν να εκμισθώνονται από το Δημόσιο σύμφωνα με τις διατάξεις περί διοικήσεως δημοσίων κτημάτων. Κατά τον ίδιο τρόπο γίνεται η διαχείριση από το Δημόσιο και των εντός του λιμένα νομημάτων θαλάσσης και παραλίας, όπως λουτρών, ιχθυοτροφείων, αλυκών κ.λπ., εφόσον η άσκησή τους δεν παρακωλύει τη λειτουργία του λιμένα κατά τη σχετική απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού και μετά από απλή γνώμη του οικείου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα.

6. Χώροι της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου, υπαγόμενοι στη δικαιοδοσία φορέων διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα που έχουν μετατραπεί ή μετατρέπονται σε ανώνυμες εταιρείες κοινής ωφέλειας εκμισθώνονται από τις εταιρείες αυτές σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας, που τις διέπει.

7. Χώροι της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου, οι οποίοι έχουν μεταβιβασθεί σε Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού, μπορούν να εκμισθώνονται από τους οργανισμούς αυτούς με τις διατάξεις της νομοθεσίας που τους διέπει.

Άρθρο 25

Προγραμματικές συμβάσεις φορέων διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα

1. Για τη μελέτη προγραμμάτων ανάπτυξης και εκτέλεσης λιμενικών έργων στη ζώνη λιμένα, καθώς και για την παροχή υπηρεσιών στη ζώνη αυτή οι φορείς διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένων μπορούν να συνάπτουν

προγραμματικές συμβάσεις με τους Ο.Τ.Α. ή άλλους φορείς του δημόσιου τομέα. Στις συμβάσεις αυτές είναι δυνατή η συμμετοχή και επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α., Συνδέσμων Δήμων και Κοινοτήτων, συνεταιρισμών, επιμελητηρίων και επιστημονικών φορέων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που εποπτεύονται από το Δημόσιο.

2. Οι προγραμματικές συμβάσεις εγκρίνονται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας μετά από σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Ν. και του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας. Οι όροι και οι προϋποθέσεις των προγραμματικών συμβάσεων καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εμπορικής Ναυτιλίας.

3. Στις προγραμματικές συμβάσεις ορίζονται το έργο, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, οι πόροι που θα διατεθούν, τα ποσά χρηματοδότησης, τα χρονοδιαγράμματα εκτέλεσης των έργων ή των προγραμμάτων ή παροχής υπηρεσιών, καθώς και το αρμόδιο διοικητικό όργανο επίλυσης τυχόν διαφορών που θα προκύψουν.

Άρθρο 26

Καθεστώς Δωδεκάνησου

1. Ο παρών νόμος έχει εφαρμογή και στα νησιά του Νομού Δωδεκανήσου, εφαρμοζομένων παραλλήλως και των διατάξεων του Κ.Δ. 132/1929 περί Κτηματολογικού Κανονισμού Δωδεκανήσου που διατηρήθηκαν σε ισχύ με το άρθρο 8 του Ν. 510/1947 (ΦΕΚ 298 Α'), οι οποίες κατισχύουν.

2. Όσον αφορά τα νησιά του Νομού Δωδεκανήσου που υπάρχει κτηματολόγιο, στο διάγραμμα του άρθρου 4 που υποβάλλεται για τον καθορισμό αποτυπώνονται οι κτηματολογικές μερίδες και βεβαιώνεται από το αρμόδιο Κτηματολογικό γραφείο η ορθότητα των αποτυπωμένων κτηματολογικών μερίδων.

Άρθρο 27

Προστασία αιγιαλού, παράλιας και άλλων χώρων

1. Οι διατάξεις για την προστασία των δημοσίων κτημάτων, όπως ισχύουν κάθε φορά, έχουν εφαρμογή και στους χώρους της θαλάσσιας ζώνης λιμένα.

2. Τα πάσης φύσεως κτίσματα και εν γένει κατασκευάσματα, τα οποία έχουν ανεγερθεί ή θα ανεγερθούν χωρίς άδεια στον αιγιαλό ή την παραλία, μετά τον καθορισμό και τη συντέλεση των απαλλοτριώσεων των άρθρων 7 και 10

κατεδαφίζονται, ανεξάρτητα από το χρόνο ανέγερσής τους ή αν κατοικούνται ή άλλως πως χρησιμοποιούνται. Εξαιρούνται κτίσματα και κατασκευάσματα που τελούν υπό την προστασία του Υπουργείου Πολιτισμού. Προς τούτο ο προϊστάμενος της αρμόδιας Κτηματικής Υπηρεσίας εκδίδει πρωτόκολλο κατεδάφισης, το οποίο κοινοποιεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2717/1999 «Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας», σε εκείνον που έχει ανεγείρει αυθαίρετως, ο οποίος οφείλει εντός τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση να κατεδαφίσει τα κτίσματα και να άρει τα πάσης φύσεως κατασκευάσματα από τον αιγιαλό ή την παραλία.

3. Αν δεν καταστεί δυνατή η εξακρίβωση της ταυτότητας αυτού που ανήγειρε το παράνομο κτίσμα ή κατασκευή, η Κτηματική Υπηρεσία δημοσιεύει σχετική πρόσκληση σε μία τοπική εφημερίδα, αν εκδίδεται στην περιοχή της αυθαίρετης κατασκευής, και σε μία ημερήσια εφημερίδα, αν εκδίδεται στην περιοχή της αυθαίρετης κατασκευής, και σε μία ημερήσια εφημερίδα της Πρωτεύουσας του Κράτους, προς οποιονδήποτε γνωρίζει εκείνο που έχει ανεγείρει, για να γνωστοποιήσει στην υπηρεσία την ταυτότητά του. Μετά την άπρακτη πάροδο τριάντα (30) ημερών από την τελευταία δημοσίευση εκδίδεται το πρωτόκολλο κατεδάφισης κατά αγνώστου.

4. Αν είναι γνωστή η ταυτότητα αυτού, που ανήγειρε το παράνομο κτίσμα ή κατασκευή, αλλά είναι άγνωστη η διεύθυνση κατοικίας ή διαμονής του ή είναι κάτοικος αλλοδαπής, το παραπάνω πρωτόκολλο κοινοποιείται σε αυτόν ως άγνωστης διαμονής σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 84 του Ν.Δ. 356/1974 «Περί Κώδικος εισπρά- ξεως δημοσίων εσόδων».

5. Και στις τρεις περιπτώσεις των παραγράφων 2, 3 και 4 του παρόντος άρθρου το πρωτόκολλο κατεδάφισης τοι- χοκολλάται στο υπό κατεδάφιση κτίσμα ή κατασκευή και στο κατάστημα του δήμου ή της κοινότητας, στην περιοχή του οποίου αυτό βρίσκεται. Για την τοιχοκόλληση συντάσσεται έκθεση από το δημόσιο, δημοτικό ή κοινοτικό υπάλληλο που την ενήργησε, η οποία αποστέλλεται στην Κτηματική Υπηρεσία. Η κατεδάφιση γίνεται μετά την παρέλευση δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση του πρωτοκόλλου και την τοιχοκόλλησή του.

6. Η κατεδάφιση ενεργείται με ευθύνη του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας και σε περίπτωση αδυναμίας με τεχνική υποστήριξη που διατίθεται από την Τεχνική Υπηρεσία της αρμόδιας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, ύστερα από αίτημα του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας. Η κατεδάφιση γίνεται σύμφωνα με τις πολεοδομικές διατάξεις, κατόπιν πρότασης του προϊσταμένου της Κτηματικής Υπηρεσίας. Η δαπάνη

κατεδάφισης βαρύνει αυτόν που έχει ανεγείρει αυθαιρέτως και εισπράττεται ως δημόσιο έσοδο κατά τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων.

7. Τα χωρίς άδεια ή καθ' υπέρβαση της άδειας έργα και εν γένει κατασκευές μέσα στη θάλασσα αίρονται και απομακρύνονται ανεξάρτητα από τον τρόπο χρησιμοποίησής τους. Εξαιρούνται κτίσματα και κατασκευάσματα που τελούν υπό την προστασία του Υπουργείου Πολιτισμού. Προς τούτο η Κτηματική Υπηρεσία, μετά από πρόταση της αρμόδιας Λιμενικής Αρχής, συντάσσει πρωτόκολλο κατεδάφισης, άρσης και απομάκρυνσης των ανωτέρω έργων ή κατασκευών. Για το πρωτόκολλο αυτό και την εκτέλεσή του εφαρμόζονται ανάλογα οι παράγραφοι 2 έως και 6 του παρόντος άρθρου. Η τοιχοκόλληση του πρωτοκόλλου γίνεται μόνο στο αρμόδιο Λιμεναρχείο. Αν από τα πιο πάνω έργα ή κατασκευές μέσα στη θάλασσα δημιουργείται, κατά την περί τούτου κρίση της αρμόδιας Λιμενικής Αρχής, κίνδυνος για την ασφαλή διεξαγωγή της ναυσιπλοΐας η προθεσμία της παραγράφου 5 για την εκτέλεση του πρωτοκόλλου περιορίζεται σε επτά (7) ημέρες. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Εμπορικής Ναυτιλίας καθορίζονται ο τρόπος κατεδάφισης και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου αυτού. Με την απόφαση αυτή μπορεί να προβλεφθεί η εκτέλεση του πρωτοκόλλου από υπηρεσία του Δημοσίου ή του οικείου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα, ως και η ανάθεση της υλοποίησής της σε ιδιωτικό φορέα.

8. Αίτηση προσωρινής ρύθμισης της νομής ή κατοχής ή αίτηση αναστολής εκτέλεσης της κατεδάφισης, άρσης ή απομάκρυνσης ενώπιον οποιουδήποτε Διοικητικού ή Πολιτικού Δικαστηρίου ή άλλης Αρχής δεν επιτρέπεται.

9. Για έργα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 14 και έχουν γίνει πριν από την ισχύ του παρόντος νόμου στον αιγιαλό, την παραλία ή τη θάλασσα, χωρίς άδεια ή με υπέρβαση αυτής, είναι δυνατόν μετά από αιτιολογημένη κρίση της Διοίκησης, να εκδοθεί γι' αυτά η σχετική άδεια κατά τη διαδικασία του άρθρου 14 του παρόντος νόμου, εφόσον δεν παραβιάζονται οι ισχύουσες σχετικές διατάξεις, εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις έκδοσης της άδειας αυτής και υποβληθεί προς τούτο αίτηση στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριών (3) μηνών από την ισχύ του παρόντος νόμου. Η αίτηση αυτή συνοδεύεται από τεχνική περιγραφή του έργου, τοπογραφικό διάγραμμα 1:500, φωτογραφίες και χάρτη της ευρύτερης περιοχής με την ακριβή θέση του έργου. Εντός περαιτέρω αποκλειστικής προθεσμίας ενός έτους απαιτείται, για την έκδοση απόφασης του Υπουργού Οικονομικών επί της πιο πάνω αίτησης, η υποβολή των δικαιολογητικών, που προβλέπονται από το άρθρο 14. Για τη νομιμοποίηση των πιο πάνω έργων καταβάλλεται προηγουμένως η αποζημίωση για την

αυθαίρετη χρήση του αιγιαλού ή παραλίας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

10. Προκειμένου για έργα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 14 τα οποία έχουν κατασκευαστεί στον αιγιαλό, την παραλία ή τη θάλασσα μέχρι την ισχύ του παρόντος νόμου από το Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α., η κατά την προηγούμενη παράγραφο αίτηση έκδοσης της σχετικής άδειας μπορεί να υποβληθεί μέσα σε δύο (2) έτη από την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου.

Άρθρο 28

Καθορισμός χώρων που εξομοιώνονται με ζώνη λιμένα

1. Ο καθορισμός των χώρων που εξομοιώνονται με ζώνη λιμένα της παραγράφου 4 του άρθρου 2 του Ν. 2575/1998 (ΦΕΚ 23 Α") γίνεται με απόφαση του οικείου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας και του Υπουργείου Οικονομικών. Οι πιο πάνω γνώμες παρέχονται μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη λήψη της απόφασης του αρμόδιου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα, αλλά αν η προθεσμία αυτή περάσει άπρακτη, ο καθορισμός των χώρων του προηγούμενου εδαφίου γίνεται και χωρίς τις άνω γνώμες. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εμπορικής Ναυτιλίας και Οικονομικών καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παραγράφου αυτής.

2. Η απόφαση του φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα εγκρίνεται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας.

Άρθρο 29

Διοικητικές και ποινικές κυρώσεις

1. Όποιος χωρίς άδεια ή με υπέρβαση αυτής ή με άδεια που εκδίδεται κατά παράβαση του νόμου αυτού επιφέρει στον αιγιαλό, την παραλία, τη θάλασσα, τον πυθμένα, τη ζώνη λιμένα, τη μεγάλη λίμνη, πλεύσιμο ποταμό, όχθη ή παρόχθια ζώνη μεγάλης λίμνης ή πλεύσιμο ποταμού οποιαδήποτε μεταβολή με την κατασκευή, τροποποίηση ή καταστροφή έργων ή του εδάφους ή του πυθμένα με τη λήψη χώματος, λίθων ή άμμου ή με οποιονδήποτε άλλον τρόπο, ανεξάρτητα αν με τον τρόπο αυτόν επήλθε ζημιά σε οποιονδήποτε, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και με τα πρόστιμα που επιβάλλονται διοικητικά σύμφωνα με την παράγραφο 23 του άρθρου 3 του Ν. 2242/1994, που εφαρμόζεται κατά τα λοιπά. Τα πρόστιμα του προηγούμενου

εδαφίου επιβάλλονται, όσον αφορά τις όχθες μεγάλων λιμνών και πλεύσιμων ποταμών, από την αρμόδια κατά τόπο Κτηματική Υπηρεσία.

2. Με την ποινή της προηγούμενης παραγράφου τιμωρούνται και όσοι υπάλληλοι εκδίδουν άδεια κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος νόμου.

3. Τρίτος που κατά παράβαση της παραγράφου 5 του άρθρου 15 του παρόντος νόμου κάνει οποιαδήποτε χρήση των εκεί αναφερόμενων εγκαταστάσεων ή εν γένει έργων τιμωρείται με την ποινή της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου και με πρόστιμο ισόποσο με το λιμενικό τέλος, που καταβάλλεται στον πλησιέστερο λιμένα για τη χρήση παρόμοιων έργων ή λιμενικών εγκαταστάσεων, το οποίο βεβαιώνεται σε βάρος του αυθαίρετου χρήστη με απόφαση, άμεσα εκτελεστή, της αρμόδιας λιμενικής αρχής και εισπράττεται σύμφωνα με το Ν.Δ. 356/1974 «Περί Κώδικας εισπράξεως δημοσίων εσόδων».

Άρθρο 30

Εγκατάσταση υδατοκαλλιεργειών

Για τη χορήγηση άδειας εγκατάστασης θαλάσσιων υδατοκαλλιεργειών απαιτείται, εκτός από τις προϋποθέσεις, που προβλέπονται από την ειδική για αυτές νομοθεσία, και η σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Ν., του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας και του Υπουργείου Πολιτισμού.

Άρθρο 31

Ανάλογη εφαρμογή διατάξεων

1. Οι διατάξεις του νόμου αυτού για τον καθορισμό του αιγιαλού, παλαιού αιγιαλού και παραλίας, ως και οι διατάξεις για τη διοίκηση, διαχείριση και προστασία τούτων εφαρμόζονται αναλόγως και για τις όχθες, τις παλαιές όχθες και τις παρόχθιες ζώνες των μεγάλων λιμνών και των πλεύσιμων ποταμών με τις ακόλουθες παρεκκλίσεις.

Για τις παραχωρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 14 δεν απαιτείται γνώμη του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού (Γ.Ε.Ν.) και του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας (Υ.Ε.Ν.). Για τον καθορισμό της όχθης, παλαιάς όχθης και παρόχθιας ζώνης δεν απαιτείται γνώμη του Γ.Ε.Ν. και στην Επιτροπή του άρθρου 3 αντί του εκπροσώπου του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας συμμετέχει, ως μέλος, υπάλληλος της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης με ειδικότητα γεωπόνου, ιχθυολόγου ή δασολόγου και ως πέμπτο μέλος,

υδραυλικός μηχανικός της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.).

2. Σε διώρυγες, διαύλους, τεχνητούς λιμένες, που δημιουργούνται από φυσικά ή τεχνητά αίτια στην ξηρά με είσοδο της θάλασσας και είναι πλεύσιμοι, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 32

Μέτρα για την προστασία της δημόσιας περιουσίας, καθορισμός αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού σε περιοχές που κηρύσσονται υπό κτηματογράφηση

1. Αν κηρυχθεί περιοχή υπό κτηματογράφηση, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 2308/1995 (ΦΕΚ 114 Α'), η ανώνυμη εταιρεία ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε. υποχρεούται, να α- ποστείλει, πριν από την κατά το άρθρο 4 του άνω νόμου, πρώτη ανάρτηση των στοιχείων της Κτηματογράφησης και για το έγκυρο της ανάρτησης αυτής, στην αρμόδια ή τις αρμόδιες Κτηματικές Υπηρεσίες, στις οποίες υπάγεται η περιοχή αυτή, αντίγραφα των προσωρινών κτηματολογικών διαγραμμάτων και πινάκων (των άρθρων 3 και 4 του Ν. 2308/1995).

2. Σε περίπτωση που η περιοχή που κηρύχθηκε υπό κτηματογράφηση ή τμήμα αυτής βρέχεται από θάλασσα ή περιλαμβάνει μεγάλη λίμνη ή πλεύσιμο ποταμό, η υποχρέωση αποστολής κατά την παράγραφο 1 περιλαμβάνει και κτηματογραφικό - υψομετρικό διάγραμμα κλίμακας τουλάχιστον 1:1.000, που απεικονίζει παράκτια ή παρόχθια ζώνη πλάτους τριακοσίων (300) μέτρων προς την ξηρά.

Το διάγραμμα αυτό εντός μηνός από την παραλαβή του ελέγχεται και θεωρείται με μέριμνα της Κτηματικής Υπηρεσίας και τίθεται υπόψη της Επιτροπής του άρθρου 3 στην πρώτη τακτική συνεδρίασή της για τον καθορισμό του αιγιαλού, της παραλίας και του τυχόν παλαιού αιγιαλού ή της όχθης, της παρόχθιας ζώνης και της τυχόν παλαιάς όχθης.

3. Σε περιοχές που κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου έχει ήδη γίνει η ανάρτηση των στοιχείων της κτηματογράφησης, τα διαγράμματα και οι πίνακες των παραγράφων 1 και 2 αποστέλλονται από την ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε. στις αρμόδιες Κτηματικές Υπηρεσίες εντός δύο (2) μηνών από την έκδοση της κοινής υπουργικής απόφασης της παραγράφου 5 του άρθρου αυτού. Στις περιοχές αυτές δεν επιτρέπεται η δεύτερη ανάρτηση του άρθρου 9 του Ν. 2308/1995 πριν από την παρέλευση: α) τεσσάρων (4) μηνών και β) έξι (6)

μηνών από την ημερομηνία παραλαβής των διαγραμμάτων και πινάκων των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού από τις αρμόδιες Κτηματικές Υπηρεσίες κατ' αντιστοιχία για κάθε περίπτωση.

Για κτηματογραφούμενες περιοχές που η διαδικασία του άρθρου 9 του Ν. 2308/1995 έχει προηγηθεί της έναρξης ισχύος του παρόντος νόμου, η προθεσμία της προσφυγής της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του Ν. 2308/1995 παρατείνεται για το Δημόσιο αντίστοιχα κατά τους χρόνους που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο.

4. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και ιδίως αν ο παλαιός αιγιαλός εκτείνεται σε μεγάλο βάθος προς την ξηρά και αποβαίνει δαπανηρή η απεικόνισή του με τις κλίμακες της παραγράφου 2, είναι δυνατή η χάραξή του σε διάγραμμα με κλίμακα τουλάχιστον 1:5.000. Για το διάγραμμα όμως του αιγιαλού και της παραλίας έχουν εφαρμογή και στην περίπτωση αυτή οι κλίμακες της παραγράφου 2.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.) και Οικονομικών ρυθμίζονται οι προδιαγραφές σύνταξης του κτηματογραφικού - υψομετρικού διαγράμματος των παραγράφων 2 και 4, οι κλίμακες απεικόνισης των αντιγράφων των κτηματολογικών διαγραμμάτων της παραγράφου 1, τα ζητήματα των τυχόν απαιτούμενων δαπανών σύνταξης ή έκδοσης των διαγραμμάτων αυτών και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 33

Τεκμήριο ωφέλειας ιδιοκτητών απαλλοτριούμενων ακινήτων

1. Το τεκμήριο της ωφέλειας των ιδιοκτητών κατά τις διατάξεις του Ν. 653/1977 (ΦΕΚ 214 Α') είναι μαχητό και κρίνεται, μετά την κήρυξη της απαλλοτρίωσης, από το αρμόδιο για τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης Ε- φετει'ο, κατά την ειδική διαδικασία του παρόντος άρθρου.

2. Ο εικαζόμενος ιδιοκτήτης ή ο αξιών δικαιώματα επί του απαλλοτριωμένου, εφόσον θεωρεί ότι δεν υφίσταται το τεκμήριο της ωφέλειας, μπορεί με αίτησή του να ζητήσει από το φορέα του έργου τη διόρθωση του κτηματολογικού πίνακα κήρυξης της απαλλοτρίωσης. Η υποβολή της αίτησης δεν αναστέλλει τις διαδικασίες της απαλλοτρίωσης.

3. Η αίτηση υποβάλλεται εντός ανατρεπτικής προθεσμίας δύο (2) μηνών από την έκδοση της απόφασης περί προσωρινού ή απευθείας οριστικού

προσδιορισμού της αποζημίωσης και παραπέμπεται μετά τη λήξη της προθεσμίας προς εξέταση σε τριμελή Επιτροπή αποτελούμενη από έναν μηχανικό του αρμόδιου από το σκοπό της απαλλοτρίωσης φορέα, ως Πρόεδρο, έναν υπάλληλο της Κτηματικής Υπηρεσίας του νομού στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η απαλλοτριούμενη έκταση ή το μεγαλύτερο τμήμα αυτής και έναν εμπειρογνώμονα οριζόμενο με αναπληρωτή, σύμφωνα με το άρθρο 372 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, με απλή πράξη, της οποίας αντίγραφο αποστέλλεται στον Πρόεδρο της Επιτροπής. Τα λοιπά μέλη της Επιτροπής και οι αναπληρωτές τους ορίζονται με απόφαση του αρμοδίου για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης.

4. Η Επιτροπή συγκαλείται από τον Πρόεδρο αυτής και μετά από αυτοψία και έλεγχο των στοιχείων προβαίνει το αργότερο εντός τριών (3) μηνών στη σύνταξη έκθεσης σχετικά με την ωφέλεια ή μη του ακινήτου λόγω του έργου, αιτιολογώντας πλήρως τους λόγους και συνδέοντάς τους ίδια με τη δυνατότητα πρόσβασης του ακινήτου στο έργο ή τα έργα που περιλαμβάνονται στη ζώνη απαλλοτρίωσης, τη δημιουργία επιπτώσεων στις χρήσεις του ακινήτου και την κατά τις ισχύουσες διατάξεις αρτιότητα και οικοδομησιμότητά του.

5. Στα μέλη της Επιτροπής μετά την ολοκλήρωση του έργου της καταβάλλεται εφάπαξ αποζημίωση, που καθορίζεται με απόφαση του αρμοδίου για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης εντός των δι' αποφάσεως του Υπουργού Οικονομικών καθοριζόμενων ορίων και προϋποθέσεων και βαρύνει τον υπόχρεο προς αποζημίωση.

6. Η αίτηση του ιδιώτη μαζί με την έκθεση της Επιτροπής και τα στοιχεία της απαλλοτρίωσης αποστέλλονται από την αρχή που κήρυξε την αναγκαστική απαλλοτρίωση, στο κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου δικαστήριο.

Ο Πρόεδρος του δικαστηρίου ορίζει δικάσιμο σε χρόνο όχι βραχύτερο από τριάντα (30) ημέρες ούτε μικρότερο από σαράντα (40) ημέρες από την κατάθεση των στοιχείων σε αυτό, εφαρμοζομένων και στην περίπτωση αυτή των σχετικών με την επίδοση διατάξεων της παραγράφου 3 του άρθρου 20 του Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων. Το δικαστήριο εκτιμώντας ελεύθερα τα αποδεικτικά μέσα που προσήχθησαν από τους διαδίκους γενικά, οφείλει να εκδώσει οριστική απόφαση μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την τελευταία συζήτηση της υπόθεσης.

Κατά της απόφασης του Εφετείου επιτρέπεται μόνο το ένδικο μέσο της αναίρεσης, εφαρμοζομένων και στην περίπτωση αυτή των διατάξεων του άρθρου 22 του Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων.

7. Οι συνέπειες της παραγράφου 4 του άρθρου 9 του Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων ισχύουν και στην περίπτωση που η σχετική με το τεκμήριο της ωφέλειας απόφαση του Εφετείου εκδοθεί μετά τη συντέλεση της απαλλοτριώσεως, μη επιτρεπομένου σε κάθε περίπτωση του καθορισμού νέας τιμής μονάδας.

Όποιος δεν κλητεύθηκε ούτε έλαβε μέρος στη δίκη για τον καθορισμό της αποζημίωσης δικαιούται να ζητήσει με αίτησή του τη διόρθωση των κτηματολογικών στοιχείων μέσα σε πέντε (5) έτη από τη συντέλεση της απαλλοτριώσεως και σε περίπτωση που αποδεδειγμένα έχει λάβει γνώση, μέσα σε έξι (6) μήνες από τότε που αυτός έλαβε γνώση.

8. Στο τέλος της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του Κεφαλαίου Α' του Ν. 2882/2001 (ΦΕΚ 17 Α') «Κώδικας Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων Ακινήτων», προστίθεται εδάφιο ως εξής:

εξαίρεση αυτή δεν περιλαμβάνει το Εθνικό Οδικό Δίκτυο της περιφέρειας Κρήτης που έχει χαρακτηριστεί Δι- ευρωπαϊκό.»

Άρθρο 34

Μεταβατικές και τελικές διατάξεις

1. Δεν θίγονται από τον παρόντα νόμο οι διατάξεις του Α.Ν. 376/1936 (ΦΕΚ 546 Α'), τὰ άρθρα 24 έως και 32 του Ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α'), καθώς και όλες οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, που αφορούν την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, την εξυπηρέτηση της εθνικής άμυνας και της ασφάλειάς της Χώρας.

2. Εξάκολουθούν νά διέπονται από τις ισχύουσες μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού διατάξεις, οι εκκρεμείς υποθέσεις που αφορούν τον καθορισμό αιγιάλου και παράλιας, καθώς και συνάφη θέμάτά.

3. Από την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου κἀτάργου- ντάι ο Α.Ν. 2344/1940, το άρθρο 60 του π.δ. 11/12.11.1929 (ΦΕΚ 399 Α') «Περί Διοικήσεως Δημοσίων Κτημάτων» και η υπ' αριθμ. 1032058/1555/0010/ΠΟΛ 1147/30.5.1989 εγκύκλιος διάτάγή του Υπουργείου Οικονομικών, η οποία κυρώθηκε με το Ν. 1882/1990 (ΦΕΚ 43 Α'). Διάτηρείται η ειδική νομοθεσία για το κάθεστώς του Αγίου Όρους, όπως αυτό καθορίζεται από το άρθρο 105 του Συντάγματος, τον κἀτάστάτικό χάρτη του Αγίου Όρους και το κυρωτικό αυτού Ν.Δ. της 10/16.9.1926.

Τροποποιείται το άρθρο 100 του Π.Δ. 284/1988 (ΦΕΚ 128 Α') ως προς την Επιτροπή καθορισμού των ορίων άιγιάλου, παράλιās και πάλαίου άιγιάλου.

4. Πάράμένουν σε ισχύ: ά) τά άρθρά 3 και 14 του Ν. 2730/1999 (ΦΕΚ 130 Α'), όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν σήμερα, β) ο Ν. 2160/1993 (ΦΕΚ 118 Α') εκτός της παράγραφου 21 του άρθρου 6 του νόμου αυτού που κἀτάργείται και γ) οι ειδικές διάτάξεις περί άιγιάλου, παράλιās, θάλασσας, λιμένων και άλιείας.

5. ά) Κἀτά την άληθή έννοιά της παράγραφου 1 του άρθρου 4 του Ν. 1577/1985, όπως άντικἀτάσάθηκε με το άρθρο 3 του Ν. 2831/2000, ως κἀτά περίπτωση άρμόδιος Υπουργός νοείται ο Υπουργός Αιγιάου σά νησιά που υπάγοντά στην περιφέρειά του.

β) Στο τέλος της παράγραφου 1 του άρθρου 4 του Ν. 1577/1985, όπως άντικἀτάσάθηκε με το άρθρο 3 του Ν. 2831/2000, προστίθεται νέο εδάφιο γ' ως άκολουθως:

«γ) Κἀτά την έννοιά της περίπτωσης β' της διάταξης μπορεί νά χἀρακτηρίζονται φυσικοί σχημάτισμοί ως τόποι ιδιαίτερου κάλλους ευρύτεροι χώροι τοπίων, ευρύτερες ζώνες και ολόκληρά νησιά.»

Άρθρο 35

Ρύθμιση για τη διευκρίνιση θεμάτων περί επιταγής σε δραχμές

1. Επιτάγες σε δράχμές, στις οποίες άνάγράφεται ημερομηνιά έκδοσης άπό την 1.1.2002 και εφεξής και εμφάνίζονται προς πληρωμή μετά την 1.1.2002, δεν ισχύουν ως επιτάγες.

2. Κἀτ' εξαίρεση, επιτάγες σε δράχμές, στις οποίες άνάγράφεται ημερομηνιά έκδοσης άπό την 1.1.2002 μέχρι και την 31.12.2003 θεωρείται ότι ισχύουν ως επιτάγες μετά την 1.1.2002 και είναι πληρωτέες σε ευρώ, εφόσον συντρέχει μιά εκ των κἀτωτέρω προϋποθέσεων:

ά. είτε άποδεικνύεται άπό δημόσιο ή ιδιωτικό έγγραφο βεβαίās χρονολογίας ότι η επιταγή έχει εκδοθεί μέχρι και την 31.12.2001,

β. είτε η επιταγή έχει καταγραφεί σε πινάκια, σύμφωνα με τσ άρθρα 11 του Ν. 1957/1991 μέχρι την 31.12.2001, γ. είτε υπάρχει επί του σώματος της επιταγής επισημείωση, στην σπία άλα τα λειτουργούντα στην Ελλάδα πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να προσβαίνουν μέχρι την 31.12.2001, άτι

η επιταγή στην οποία αναγράφεται ημε- ρσημηνία έκδοσης μεταγενέστερη της 31.12.2001 και μέχρι και την 31.12.2003, ενεφανίσθη όχι προς πληρωμή, μέχρι την 31.12.2001.

Άρθρο 36

Ειδική αργία

Ορίζεται ως ειδική αργία συναλλαγών η 31η Δεκεμβρίου 2001, ημέρα Δευτέρα, για την Τράπεζα της Ελλάδος, το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών Α.Ε., το Κεντρικό Α- ποθετήριο Αξιών Α.Ε., το Χρηματιστήριο Παραγώγων Αθηνών, την Εταιρεία Εκκαθάρισης Συναλλαγών επί Παραγώγων (ΕΤ.Ε.Σ.Ε.Π.), καθώς και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιχειρήσεων:

α. πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα, στα οποία περιλαμβάνονται τα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα, το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και τα υποκαταστήματα των αλλοδαπών τραπεζών,

β. επιχειρήσεις παροχής επενδυτικών υπηρεσιών,

γ. εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης και εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων,

δ. Ανώνυμες Εταιρείες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων και Ανώνυμες Εταιρείες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου.

2. Κατά την ημέρα αυτή τα ανωτέρω ιδρύματα και επιχειρήσεις λειτουργούν για τη διεκπεραίωση των εξής εργασιών:

α. για χρηματοποστολές από και προς την Τράπεζα της Ελλάδος στα πλαίσια των διαδικασιών προεφοδιασμού με ευρώ και απόσυρσης της δραχμής,

β. για τη διάθεση στο κοινό «συσκευασιών εξοικείωσης» και στις επιχειρήσεις κερμάτων ευρώ, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 7β του Ν. 2948/2001 και των σχετικών υπουργικών αποφάσεων. Το κοινό θα μπορεί επίσης να προβαίνει σε ανταλλαγές νομισμάτων στην Τράπεζα της Ελλάδος,

γ. για τον υποπροεφοδιασμό επιχειρήσεων με ευρώ (μετά από συνεννόηση καταστήματος με επιχείρηση - πελάτη),

δ. για τις καταθέσεις σε δραχμές ή/ και συνάλλαγμα αποκλειστικά από επιχειρήσεις.

Όλες οι εν λόγω συναλλαγές θα καταχωρηθούν στα συστήματα της τράπεζας με valeur 2.1.2002.

3. Κατά την ημέρα αυτή, τα ταμεία και οι υπηρεσίες των ανωτέρω ιδρυμάτων και επιχειρήσεων δεν επιτρέπεται να διενεργήσουν με το κοινό οποιαδήποτε συναλλαγή ή να καταρτίσουν οποιαδήποτε σύμβαση εκτός από τις αναφερόμενες στην παράγραφο 2 του παρόντος. Όλες οι ληξιπρόθεσμες, την 31.12.2001, υποχρεώσεις που απορρέουν από υφιστάμενες συμβάσεις μεταξύ των εν λόγω πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων και της πάσης φύσεως πελατείας τους, καθώς και οι λοιπές εν γένει ληξιπρόθεσμες, την 31.12.2001, υποχρεώσεις της πελατείας αυτών, εκπληρώνονται την επόμενη εργάσιμη ημέρα, 2.1.2002, οπότε και αρχίζουν οι συνέπειες της τυχόν μη εκπλήρωσης.

4. Η 31.12.2001 είναι εργάσιμη ημέρα για το προσωπικό των ανωτέρω ιδρυμάτων και επιχειρήσεων.

5. Τα ποσά που υποχρεούται να καταβάλλει το Ελληνικό Δημόσιο για την εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους, στις 31.12.2001 θα καταβληθούν την αμέσως προηγούμενη εργάσιμη ημέρα του τρέχοντος έτους, ήτοι την 28.12.2001 και σύμφωνα με τους όρους έκδοσης των δανείων.

Άρθρο 37

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει:

α. Των διατάξεων του άρθρου 33 μετά την πάροδο ενός (1) μηνός από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και εφαρμόζεται και για τις αναγκαστικές απαλλοτριώσεις που δεν έχουν μέχρι της ισχύος του συντελεσθεί. Στις περιπτώσεις που κατά την έναρξη ισχύος του ίδιου αυτού άρθρου έχει παρέλθει η ανατρεπτική προθεσμία της παραγράφου 3 αυτού, η ανατρεπτική αυτή προθεσμία παρατείνεται για δύο (2) μήνες από την έναρξη ισχύος του.

β. Των λοιπών διατάξεων, από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός και αν ορίζεται διαφορετικά από αυτές.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 19 Δεκεμβρίου 2001

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Κ. ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Β. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Φ. ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ **Γ. ΑΝΩΜΕΡΙΤΗΣ**

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 19 Δεκεμβρίου 2001

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Φ. ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 34 * ΑΘΗΝΑ 104 32 * TELEX 223211 ΥΡΕΤ GR * FAX

52 21 004 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: [http: www.et.gr](http://www.et.gr)

e-mail: webmaster @ et.gr

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ Σολωμού 51

**ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ
ΠΩΛΗΣΗΣ Φ.Ε.Κ.**

ΓΡΑΦΕΙΑ

<p>Πληροφορίες δημοσιευμάτων Α.Ε. - Ε.Π.Ε. 5225 761 - 5230 841</p> <p>Πληροφορίες δημοσιευμάτων λοιπών Φ.Ε.Κ. 5225 713 - 5249 547</p> <p>Πώληση Φ.Ε.Κ. 5239 762</p> <p>Φωτοαντίγραφα παλαιών Φ.Ε.Κ. 5248 141</p> <p>Βιβλιοθήκη παλαιών Φ.Ε.Κ. 5248 188</p> <p>Οδηγίες για δημοσιεύματα Α.Ε. - Ε.Π.Ε. 5248 785</p> <p>Εγγραφή Συνδρομητών Φ.Ε.Κ. και αποστολή Φ.Ε.Κ. 5248 320</p>	<p>ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Βασ. Όλγας 227 - Τ.Κ. 54100 (031) 423 956</p> <p>ΠΕΙΡΑΙΑΣ - Γούναρη και Εθν. Αντίστασης Τ.Κ. 185 31 4135 228</p> <p>ΠΑΤΡΑ - Κορίνθου 327 - Τ.Κ. 262 23 (061) 638 109-110</p> <p>ΙΩΑΝΝΙΝΑ - Διοικητήριο Τ.Κ. 450 44 (0651) 87215</p> <p>ΚΟΜΟΤΗΝΗ - Δημοκρατίας 1 Τ.Κ. 691 00 (0531) 22 858</p> <p>ΛΑΡΙΣΑ - Διοικητήριο Τ.Κ. 411 10 (041) 597449</p> <p>ΚΕΡΚΥΡΑ - Σαμαρά 13 Τ.Κ. 491 00 (0661) 89 127 / 89 120</p> <p>ΗΡΑΚΛΕΙΟ - Πλ. Ελευθερίας 1, Τ.Κ. 711 10 (081)396 223</p> <p>ΛΕΣΒΟΣ - Πλ. Κωνσταντινουπόλεως Τ.Κ. 811 00 Μυτιλήνη (0251)46 888/47 533</p>
---	--

ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΦΥΛΛΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Σε έντυπη μορφή

- Για τα ΦΕΚ από 1 μέχρι 24 σελίδες 300 δρχ. (0,88 euro)
- Για τα ΦΕΚ από 24 σελίδες και πάνω η τιμή πώλησης κάθε φύλλου (8σέλιδου ή μέρους αυτού) προσαυξάνεται κατά 100 δρχ ανά 8σέλιδο ή μέρος αυτού.

Σε μορφή CD:

Τεύχος ΔΡΧ. ΕυΗΘ

Α' 60.000 176,08

Β' 70.000 205,43

Δ' 50.000 146,74

Α.Ε. - Ε.Π.Ε. (μηνιαίο) 20.000 58,69

Α', Β', Δ' (τριμηνιαίο) 30.000 88,04

Η τιμή των CDs παρελθόντων ετών προσαυξάνεται κατά 2.000 δρχ. (5,87 euro) ανά έτος παλαιότητας. Η τιμή διάθεσης φωτοαντιγράφων ΦΕΚ 50 δρχ. (0,15 euro) ανά σελίδα

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ Φ.Ε.Κ.

Τεύχος	Σε έντυπη μορφή		Από το Internet					
	Κ.Α.Ε. Προϋπολογισμού Κ.Α.Ε. εσόδου 2531 υπέρ ΤΑΠΕΤ 3512		Κ.Α.Ε. Προϋπολογισμού 2531		Κ.Α.Ε. εσόδου υπέρ ΤΑΠΕΤ 3512			
	δρχ.	euro	δρχ.	euro	δρχ.	euro	δρχ.	eur o
Α' (Νόμοι, Π.Δ., Συμβάσεις κ.τ.λ.)	70.00 0	205,4 3	3.50 0	10,2 7	60.00 0	176, 08	3.00 0	8,8 0
Β' (Υπουργικές αποφάσεις κ.τ.λ.)	100.0 00	293,4 7	5.00 0	14,6 7	70.00 0	205, 43	3.50 0	10, 27
Γ' (Διορισμοί, απολύσεις κ.λπ. Δημ. Υπαλλήλων)	20.00 0	58,69	1.00 0	2,93	ΔΩΡΕΑΝ		-	-
Δ' (Απαλλοτριώ	100.0 00	293,4 7	5.00 0	14,6 7	50.00 0	146, 74	2.50 0	7,3 4

σεις, πολεοδομία κ.τ.λ.)								
Αναπτυξιακών Πράξεων (Τ.Α.Π.Σ.)	50.00 0	146,7 4	2.50 0	7,34	30.00 0	88,0 4	1.50 0	4,4 0
Ν.Π.Δ.Δ. (Διορισμοί κ.λπ. προσωπικού Ν.Π.Δ.Δ.)	20.00 0	58,69	1.00 0	2,93	ΔΩΡΕΑΝ		-	-
Παράρτημα (Προκηρύξεις θέσεων ΔΕΠ κ.τ.λ.)	10.00 0	29,35	500	1,47	ΔΩΡΕΑΝ		-	-
Δελτίο Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (Δ.Ε.Β.Ι.)	20.00 0	58,69	1.00 0	2,93	10.00 0	29,3 5	500	1,4 7
Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου (Α.Ε.Δ.)	ΔΩΡΕΑΝ		-	-	ΔΩΡΕΑΝ		-	-
Προκηρύξεων Α.Σ.Ε.Π.	30.00 0	88,04	1.50 0	4,40	10.00 0	29,3 5	500	1,4 7
Ανωνύμων Εταιρειών & Ε.Π.Ε.	700.0 00	2.054, 29	35.0 00	102, 71	200.0 00	586, 94	10.0 00	29, 35
Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων (Δ.Δ.Σ.)	70.00 0	205,4 3	3.50 0	10,2 7	30.00 0	88,0 4	1.50 0	4,4 0
Το κόστος για την ηλεκτρονική μορφή πρόσβασης σε προηγούμενα έτη προσαυξάνεται κατά 2.000 δρχ. (5,87 euro) ανά έτος παλαιότητας.								

*

* Η πληρωμή του υπέρ ΤΑΠΕΤ ποσοστού που αντιστοιχεί σε συνδρομές, εισπράττεται και από τις ΔΟΥ.

Οι συνδρομητές του εξωτερικού έχουν τη δυνατότητα λήψης των δημοσιευμάτων μέσω internet, με την καταβολή των αντίστοιχων ποσών συνδρομής και τΑΠΕΤ.

Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, οι Δήμοι, οι Κοινότητες ως και οι επιχειρήσεις αυτών πληρώνουν το μισό χρηματικό ποσό της συνδρομής και ολόκληρο το ποσό υπέρ του ΤΑΠΕΤ.

* Η συνδρομή ισχύει για ένα χρόνο, που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου χρόνου. Δεν εγγράφονται συνδρομητές για μικρότερο χρονικό διάστημα.

* Η εγγραφή ή ανανέωση της συνδρομής πραγματοποιείται το αργότερο μέχρι τον Μάρτιο κάθε έτους.

* Αντίγραφα διπλοτύπων, ταχυδρομικές επιταγές και χρηματικά γραμμάτια δεν γίνονται δεκτά.

Οι υπηρεσίες εξυπηρέτησης των πολιτών λειτουργούν καθημερινά από 08.00' έως 13.00'

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ